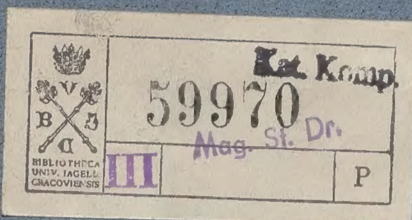

Bzowowski Dom.

Majestat

MAIESTAT

Ludzkie, á osobliwie Kapłanskie

SERCE,

BOGA w TROCY S. JEDYNEGO

Oraz

HERBOWNY KLEYNOT

w Zyciu Kapłanow

TRZYWDAR,

w Dzien S. TROYCY, w Kośćiołku naszym Łąkowskim, miedzy Nowem-Miastem y Bràtyanem

NOWYM TRZEMA KAPŁANOM

Kozłowskiemu, Ganskiemu, Bąkowskiemu na ich Prymicyach,

Przez

X. DOMINIKA BZONOWSKIEGO Definitor. *Prow. Wielko-Polskiey, Minor. Reformata S. FRANCISZKA S. T. Lektora y Actualnego Professora.*

Ow

POKAZANY

ten

DANY

Zas

Zapozwoleniem Starszych do Druku

PODANY

Roku P. 1723. Dnia 23. Maja.

w THORUNIU, Drukował Ian Nicolai Nob, Senat. & Gymn. Typogr.

In Novo Testamento Sacerdotium praeeminet regno, sicut Spiritus corpori. S. Thomas.

Quam anima corpore praestantior est, tanto est Sacerdotium regno excellentius. Clemens Const. Apos. lib. 2. C. 34.

Sacerdotes Christi Regum, & Principum, omniumq; Fidelium Patres & Magistros censeri. S. Ambrosius & S. Gregorius.

O potestas in effabilis, quae in nobis dignata est habitare, per impositionem manuum Sacrorum Sacerdotum! O quam magnam in se continet profunditatem, formidabile, admirabile Sacerdotum! S. Ephem.

Omnium quidem Honorum, magna est quidem gratia: inter omnes autem, maxima est Sacerdotalis dignitas; si quis eam immaculate custodiat. S. Chrysostomus.

Nihil excellentius in hoc Saeculo Sacerdotibus. S. Ambrosius.

TRIA in DONUM

1. Tres ſunt Filij Noe, ex quibus omnis natio derivatur.
2. Trium DEus ſpecialiter dicitur: Abrahæ, Iſaac, & Jacob.
3. Trium dierum viam ambulant exeuntes ex Ægypto.
4. Tres in montem aſcendunt, Moyſes, Aaron. & Hur.
5. Tria erant in Arca, Virga Moyſis, Tabulæ legis, & Manna. Virga ſignat Patris potentiam, Tabulæ Filij Sapientiam, Manna Spiritus S. Bonitatem.
6. Tres erant Vrbes refugii ultra citraque.
7. Ter in anno templum viſitabant Judæi.
8. Ter ſe Eliſæus menſurat cum puero.
9. Ter Daniel orat, & ter genua in die flectit.
10. Tribus diebus Jonas eſt in ventre cæti.
11. Tribus diebus jejunat Eſter.
12. Iſaac tres fodit puteos.
13. Trium graduum ſcalam vidit Jacob.
14. Tres palmites vidit Joſeph, in una vite.
15. Tres Solennitates inſtituit Moyſes.
16. Tribus digitis benedicebat Sacerdos populo.
17. Tres verſus tribus vicibus recitabat.
18. Tres literæ fuerant in primo verſu hæ. Vau.
19. Tria dona tres Reges in Novo Teſtamento ferunt.
20. Ter eundem Sermonem orat Chriſtus.
21. Tribus diebus in morte Chriſtus.
22. Tribus diebus nec bibens nec manducans Paulus.
23. Tres Apoſtoli in transfiguratione, ut prædicent Myſterium Trinitatis,
24. Tres ſtatus & imperia Chriſti, Cæleſtium Terreſtrium, & Infernorum.

25. Tres ab omni parte portæ in Civitate DEI.
26. *Tres* sunt Hierarchiæ Angelorum.
27. Tres Ordines in unaquaque Hierarchia.
28. *Tria* sunt distincta in Angelo unoquoque Essentia, Virtus, & Operatio.
29. Tres Ordines DEVS instituit Creaturarum; Spiritualium, Corporalium, & simul Spiritualium & Corporalium.
30. Trinitatis imago homo, quia in una anima residet trina potentia: Intellectus nimirum; Voluntas memoria.
31. *Tres* sunt habitus Supernaturales animæ.

Fides, *Spes*, Charitas S. Bernardus concludit: Est *Trinitas* á qua homo cecidit Pater, Filius & *Spiritus* S. Est *Trinitas* quæ cecidit, *Intellectus*, memoria, voluntas. Et est *Trinitas* in quam ista cecidit; impotentia, ignorantia, & concupiscentia. Et est *Trinitas*, per quam Trinitas cadens, resurgit ad *Trinitatem* de qua cecidit, scilicet; Fides, Spes, Charitas.

Wiel-

Wielmożnemu Przewielebnemu
JEGO MCI XIĘDZU
JANOWI
EWERTOWSKIEMU
Stolice Apostolskiey Protonotaryuszowi,
Archiprezbyterowi Nowomieyskiemu,
Plebanowi Mikolaiewskiemu,
Prawa Koscielnego Doktorowi

M. W. Mci Panu y Dobrodzieiowi.

Erce Kapłanskie, ktore iest Maiestatem osobliwszym Boga w Troycy Iedynego, ma miec znakomitych cnot docoramenta. W. P. Mci P. wyraził Cypryan S. tosz samo niemal: Sacerdotes & Ministros, qui altari & Sacrificiis deserviunt, integros, atque immaculatos esse oportet. *Jest y dekret Boski. aby Serce Kapłanskie było Swięte, iezeli surowosci Boskiey, chce uść komminacyi:* Sacerdotes qui accedunt ad Dominum, sanctificentur ne occidat eos. *Pewny szwank owego*

Kapłana, pewną ruina, ktorego serce nie iest Swiętym, Swiętego nad Swiętemi Maiestatem. Judas *Machabæus po zwyciężonym Nieprzyiacielu, gdy ognistym Marsem Lysiam z Woyskiem na głowę zbił, obrał Kapłanow serca na wybor Swiętego, na dzięk czynienie Bogu:* Elegit
Mátth. 4. Sacerdotes sine macula, voluntatem habentes in lege *Domini. Wielki to dokument. drogi kleynot, ozdoba Maiestatu Pana, Serce Kapłana bez zmazy,* Monarcha *y Krol orazy Prorok, za ozdobę kładzie Domu Panskiego poswięcenie iego:* Domum tuam decet Sanctitudo
Psal. 9. in longitudine dierum. *A czysz to o swiątobliwośći mowi Prorok twardych kamieni? Słupow kamiennych? kolumn? Scian? Nie: Dom tu y Maiestat rozumiał bydz Boga prawego Serce.* Non hic de lapidibus, columnis, parietibus sed de Sacerdotibus quos decet omnimoda sanctitudo, loquebatur. *W Przybytku Moyzesza, na chwałę Bogu wystawionego na Maiestat, złotolite lichtarze, szczerozłote lampy:* Fecit & Candela-
Exod, 37 brum ductile de auro mundissimo. Fecit & lucernas septem cum emunctorijs septem. *Ta złota apparencya, te swietne Luminarze, Kapłanskiego serca, Kapłanskiey cnoty figura:* Sacerdotes & Religiosos qui Candelabra Ecclesiæ, & totius mundi lucernæ & lux sunt,
emovix. ex auro mundissimo constare, id est omnigena virtute, penitus Sanctos, esse decet. *Nakazuie Pan Bog Moyzeszowi, aby Aaronowi sprawiel y Synom iego Swięte szaty, dla godnosci Kapłanskiey, y względem Maiestatu Pana* Facies vestimenta Sancta Fratri tuo Aaron, & filiis ejus, ut Sacerdotio fungantur mihi. *W starym Testamencie swięte Kapłanskie szaty, w nowym swiete cnoty, ozdoba Kapłana, y serca Kapłanskiego. Tu czyni Exklamacyą S. Augustyn do Kapłanow.* O Sacerdotes!
August. si anima cujuslibet justi sedes est DEI, multo magis sedes & templum DEI, vos esse debetis mundum & im-

macu-

maculatum. *Cnoty, doskonałosci Kapłanskie decoramenta są Maiestatu Pana, zdobią te swięte szaty duszę sprawiedliwych, aby ich serca stały się godnym przybytkiem Panskim; na sercu Kapłanskim dziedziczyc maią, te swięte zawsze apparencye, bo serca Kapłanow są Tronami zywego Boga.* Sacerdotes, multo magis sedes & templum DEI.

Boię *się* offendere tuam modestiam *Wiel. P. Mci X. Dziekanie P. y Dobrodzieiu; ktory* omnibus modis præclusisti mihi viam, *a zebym się niewazył* in honorem tui quidquam attentare. *Więc nie chcę ani o twoiey wspomniec świątobliwosci, bobym musiał powiedziec, iz iako* vere Sacerdotes altissimi, *tak Ty osobliwie iestes* Sanctitate lux duszom sobie powierzonym, lucerna accensa, civitas in monte posita, columna templi, Patronus & Rector Ecclesiarum, Angelorum Socius, Cæli civis, Filius Prophetarum, Patriarcharum cognatus. Limosinus *Niechcę mowic* in particulari *ze* W. *M.* W. M. *Pan* puritate conscientiæ, radiorum solarium transcendis puritatem, lub universalnie *wolno mi mowic iz ta iest cnota Kapłanska.* Luminis instar universum Orbem illustrantis, Sacerdotis animum splendere oportet. S.Chrisost. *Niechcę mowic zes iest w imaginacyach piękny, w akcyach osobliwszy, diskretny w milczeniu, pozyteczny w dyskursach, łaskawy na wszystkich w wszelkich transakcyach pełny Pańskich consideracyi, pokorą nayzacnieyszych kollega, zarliwy na przestępnych, sprawiedliwosci Administrator y Exekutor, lubo mi wolno powiedziec, iz do tych doskonałosci kazdego Kapłana obliguie Concilium Koscielne:* Sit Sacerdos cogitatione mundus, actione præcipuus, discretus in silentio, utilis in verbis, benignus in omnes, omnina considerans, humilitate bonorum socius justitiæ Zelo erga improbos severus. C.Aquisg.

Pierwszy

Pierwszy gradus poboznosci iest kochac swiątobliwość, iako mowi Zlotousty Doktor: Primus gradus pietatis Sanctitatem diligere. *Niechcę y wtym punkcie* longas formare periodos, *ażebym nie wpadł na trop(ktorą serdecznie kochasz) swiątobliwosci. Niechay kto inszy powie o* Janie *Swiętym, ktorego* ad ungvem cum Nomine *wosobie* Kapłanskiey *wyrazasz*, vivumque moribus & vita geris: *iż* Joannes virtutum Schola, Magisterium vitæ, sanctitatis forma, norma justitiæ, virginitatis speculum, pudicitiæ titulus, castitatis exemplum; *ia nie mowię: iz tych talentow iawny splendor widzi w Osobie twoiey swiat, ani się wten dyskurs bynamniey wdaię. Niechay* muti lapides *rzetelnie wyiawią*, ex ruderibus pulchro ordine *wyniesione Ołtarze, nakłonione do ostatniey ruiny mury koscielne; Niechay ozdoba Bazyliki Nowomieyskiey, Nabozenstwa, kazania niezfatygowanym wykonane Animuszem, sollicytacya Pasterska wnocy y we dnie, około dusz sobie powierzonych, niechay na oko pokaze Tuam godny Prałacie* sanctimoniam, *mnie alto* silentio lingvam comprimere *nalezy, bo zaszedł mandat samego* W. M. W. *Mci Pana, abym był Silencyaryuszem*, & cum nihil potentius sermone, loqui desino, *Alec niepotrzeba* sermonis vivos effundere characteres, *widzic swiat palam* Tuæ sanctitatis dilectionem, *na wysokich* S. *Benedykta Gorach*, Benedictus elegit montes, *ktores krwią Twoią zpurpurował y Swiętymi* Virginitatis *ozdobieł Liliami, Siestrzenic twoich:*

S. Chrisosth.

S. Chrisosth. de Joan: Bap

Candida sunt etiam per amæna lilia valles
Sed citó marcescunt;

Aperiliss.

Aby

Co dobrze uważaiąc W. *M.* W. *M.* P. Ad Culmina Altissimæ Sanctitatis, *zaniosłes te Niebieskiey Junony kwiaty, gdzie*

Ordo Virrutum
Longus, herbosis spatiatur arvis,

Aby tam in conspectu DEI, in odorem svavitatis *Jego, zawsze niezwiedłe kwitnęły.*

Niechay ia nie mowię, a zaś Sacratissima Soc. JESU, *twoich* sanctitatis *Splendorow niewidzi?* (*ba co więcey*) *głosi. Zaszedłes* Moy W. *Mci* P. cum Sociis JESU in colligationem, *gdyś* sub dulce Christe iugum, *siebie samego sercem, siestrzenca zas własnego*, personaliter Societati *oddał. Mawiał do Kapłanow Augustyn Swięty:* Sacerdotes Theologiam discite: Hæc est enim scientia scientiarum, Angelorum ferculum, Archangelorum voluptas, Apostolorum gloria, Patriarcharum fiducia, Prophetarum spes, Martyrum corona, robur Virginum, Religiosorum refectio, Episcoporum vocatio, Sacerdotium collatium, Infantium exordium, Viduarum alphabetum, Conjugatorum pulchritudo, Mortuorum resurrectio, æterna denique viventium protectio. *Tą intencyą, oprocz Siestrzenca Twego, ktory* in Soc. JESU *przy skonczoney* Theologyi gloriosissime *w Poznaniu* inter sidera vel primum Sydus, *inszych tak wiele* Associasti *godnych Młodzianow*, ardenti omni virtutis flamma Ignatio, ut toti eadem forma lucerent universo, in te reflexo & amore, & honore *azebyy wszelkich* primario *cnoty swiątobliwości byli* Theologi, & sodales jurati.

Niechay ia słowa niewymowię, a zasz stipulatæ manus *Franciszka z Jezusem, niedowiedą* tuam

ſanctitatem, *ktorą tak adamaſti że* y ſubcineritium colorem *S. Oyca naſzego y Patryarchy* ſolo amore DEI T. O. M. ductus, proprio condecoraſti cruore, *I nie doſyc, że Twoich dwuch Sieſtrzencow darowałes ubogiemu Franciſkowi, y z Franciſzkiem Chriſtuſowi, ale rowno z Kathechiſmem*, erudiviſti vocationi Spiritus S. obedire multos, *ktorzy* nunc inter ſpinas mortificationis religioſæ, *w Naſzym Zakonie, z promocyi Twoiey, w Rethorycznych, Filozoficznych y Theologicznych kwitną wirydarzach:*

Albaque purpureis, lilia miſta roſis;
- - - - Sanguineoque ſplendore
- - - - - - niteſcunt.

A nie doſyc wyſłać plurima & egregia *do Naſzey Reformy* ſubiecta, *ale do tąd* crevit amor Crucis & Crucifixi necnon Concrucifixi Stigmatizati Franciſci *w ſercu ſamego*, *W M. W. MCi P. dokąd* in Perſona inflammatus amore JESU, *niezoſtałeś* Tertii Ordinis *Bratem*, à primi Ordinis *S. Oyca* affectu *Synem*; hoc ternario vocationis munere, *konſekruiąc Serce na godny Maieſtat Boga w Troycy S. Jednego.*

Taceo cauſas Sanctitatis: Pudicitiam Corporis, caſtitatem animæ, veritatem doctrinæ, *bo to naydawnieyſza w Oſobie Twoiey Kapłańſkiey y Pańſkiey żeś ieſt nie tylko* Joannes Virgo, *ale* multis caſtitatis donum *u Boga* impetraſti, *za coć dziękuią wſzelkie Zakony*, y *wnich* in carne Angeli educati. *Twoy ci to katechiſm do młodzi ſwiatowey, iako drugiego Cypryana*: Virginitas, æquat ſe Angelis. *Nauka Stanowi Panieńſkiemu dawana*: Virginitas corona quæ nunquam marceſcit. *Twoiać to* exhorta *Mci* Ex S.

Prała-

Prałacie, do wszystkich sobie dusz powierzonych od Boga, Virginitas templum DEI, sacrarium Spiritus Sancti, gemma pretiosissima; eo fine *miewana*, *aby godny Maiestat w Sercach poddanych, y Zleconych sobie, wybudowałeś Bogu w Troycy S. iednemu.*

Nie tylko niechcę, ale ani myslę, Exempla Sanctitatis in medium *stawic*, *Wiel. M. W. Mci Pana* Eus.
Swiatu; nie dla tego abym nie miał przeprosic Wiel. M. W. Mci Pana, że ultra mentem *JEgo, pozwolił* Cyrian.
bym piorowi memu evolare. *Lecz dla tego, iż Wiel. M. W. Mci P. masz wiele swiątobliwości Twoiey Żywych Obrazow w Kapłanach na swiecie, ktorzy ob* pietatem & sanctitatem Tuam immaculatam servant *Serca munditiam, o ktorych, y każdym lubo* tacita mente *mowisz*. Alter ego. *S. Tomasz z Aquinu* Acta *Swiętych Oycow, ustawicznie w ręku, albo w sercu nośił, y owszem y w ręku, y w sercu; ich Zycia modelusz na sobie wyrazaiąc. Kapłani, ktorych miałes y masz pod Jurisdykcyą, Cnoty twoie* in fronte *zawsze noszą, y* in profundo pectoris *conserwuią sinu, ktoremi*; in summa regulantur vitæ sanctitate; *wszak nie ia mowię, ale experyencya tuteczna, nie tylko Dekanatu* N*owomieyskiego, ale y całey Chełminskiey Diæcezyi.* Profitentur *Te* Tui esse, non modo ex ijs quæ dicunt, sed & ex ijs, quæ faciunt, cognoscuntur.

Andronicus *mowi*: Sanctitas est Virtus, faciens homines fideles: *Usłoby to komu inszemu, gdyby ztąd* assumeret laudem *Wiel. M. W. Mci P. Swiątobliwośći, ktory Panu Bogu wiele dusz z niewiernych z zyskuiesz*. Gavisi sunt, & crediderunt, quotquot erant præordinati ad vitam æternam, Acto. ix.
Missyonarze Apostolscy, Indyiskie, Chinskie, Moskiewskie

wſkie y inſze poſtronnych Narodow *zdeptawſzy granice; wiele razy bez Zyſku* ad propria *powracaią*; A *Wiel. M. W. Mci P.* in Tua Cathedra *przez lat kilkadzieſiąt maſz ſczęſliwy połow, bo nie maſz tego Roku, żebys w Regeſtr wiernych, iezeli nie kilkanaście: pietnaſcie, dwadzieſcia duſz, przez łat trzydzieſci y kilka, rządko co rok naa dzieſięc, Panu Bogu na chwałę Jego nie wpiſał.* Supponunt ſcapulas dant pia vota DEO. *Jedna Magdalena, u nog Jezuſowych rzewno płacząca*, Optimam elegit partem.

Luc. 10. *Jedna Lydia, nawrocona od Pawła ſwiętego*, hoſpitalitate mira. *Jeden Dionyſius Areopagita zmądrych Athenſkich Contravertystow, do Boga* converſus loquente Paulo. *Jednego Auguſtyna Mediolanſki Infulat, Ambrozy S. Zarliwymi Kazaniami do Pana Boga nawrocił: U ciebie zas na Regeſtrze Recontyliowanych kościołowi Bozemu; Co Magdalen? co Lydyi? co Dionyziuſzow? co do Chrztu przyprowadzonych y Ochrzconych Auguſtynow? Zaſtarzało ſię było Nowemiaſto*, Neotericorum novitatibus *zarœſle, dozor Paſterſki, wykorzenieł chwaſty, wypalił Ogniſtem Duchem y Nauką Zaroſliny, wykopał pracowicie Nowinę, zgruntu prawie wywazył y wykorzenił płomieniem piekielnym przypalone* infidelitatis *karcze, na ktorey Nowegomiaſta nowinie, obfity duſz wiernych urodzay Niebo zbiera.*

Acto. 16.

Tibullus.

Armatus ſic mihi falce Deus,
Falce rubos, foliumque reſecat
Ut nova fruge gravis Ceres eat
Aſtra petendo.

Na-

Nadzieia u Bogu! (Zyi na chwałę JEgo iak naydłużey) umirac będziesz godny Prałacie z ową Consolacyą, z ktorą S. Grzegorz Theumaturgus w Neocezaryi, ktoremu gdy powiedziano, iż w Neocezarienskim mieście siedminaście tylko niewiernych Znayduie się, Z ukontentowaniem serca rzekł. DEO Gratias (*y Ty rzeczesz*) totidem erant fideles cum cepi Episcopatum, cum cepi Archiprezbyteratum. *Gdy* Vapinensi Episcopo, *przyszło pisać Panegyrim, godnemu pewnemu S. J. Rhetorowi, tak* Elogium *Zaczyna.* Ex Roman. Brev. Pet Labb. S. J.

Novum Elogii genus
Dicere de eo quem laudas, qualis non fuerit;
Dominus Arthus de Lyonne:
Non fuit Episcopus Nemausensis,
Non fuit Episcopus Valentinus,
Non fuit Episcopus Massiliensis,
Non fuit Episcopus Bajacensis,
Non fuit Archiepiscopus Abradunensis,
Id totum, non fuit, quia totum recusavit.
Fallor! id totum fuit, dum esse noluit.

I Ja bym na podobne Zdobył się negativum Elogium; *ale gdy y to Wiel. M.W. M. Pan* recusat, totum habet.

Id totum fuisti, quod habere noluisti.

A poniewasz Wiel. M. W. Mci Pan, zglozować mi roskazał, com positive in honorem *Imienia Wiel. M. W. Mci Pana napisał, nie chciałes* ullam panegyrim nec Laconico quidem expressam calamo, *kontentuiąc się prostotą moią Zakonną w pokazaniu Maiestatu Troycy Swiętey iednego Boga w sercach*

ludzkich, á osobliwie Kapłanskich, konseruięsz hanc Majestatem, sine ullis Elogiis, W. *M.* W. Mci *Panu, przyimi złaski Panskiey przy Thronie* DEI. T. O. *M.* Tria in Donum, *Dyscypułow moich Przymicyantow, y wszelkich* Kapłanow Herb Trzywdat, *á mnie* Z *respektu Oycowskiego y Dobrodzieyskiego pokornie supplikuię nie glozuy.*

Wielmożnego, Przewielebnego
M. W. Mci Pana y Dobrodzieia

Naynizszy Sługa
wierny Bogomodlca

X. Dominik Reformat.

KAZANIE.

KAZANIE

Docete omnes Gentes, in Nomine Patris & Filii, & Spiritus S.

Nie ſmiem nikogo uczyc, ani pytać: co ieſt Swięta Troyca? bo kazdy Katolik doźzły w rozumie, pod utraceniem Zbawienia iak naucza S. Theologia *neceſſario, neceſſitate medii,* powinien ten Artykuł wiedziec: *Ita DEus Pater DEus Filius, DEus Spiritus Sanctus: Non tamen tres Dij, ſed unus eſt DEus.* Boze mnie teſz zachoway; abym ciekawoscią y płochoscią uwiedzony dziecinną miał, o tey Taiemnicy Troycy S. Jedynemu Bogu, niepotrzebne wrzucać queſtye, ponieważ tę doſkonale obiaśniać taiemnicę, ieſt dokazać (co niepodobna!) iż Bog Bogiem nie ieſt; albo taka *Curioſitas* Bogiem by ſię (co rzecz ſzalona) pokazać muſiała, iako madrze, lub wſzalonym Pogaństwie wychowany Filozof powiedział. *Si omnino DEum declararem, vel ego DEus eſſem, vel ille DEus non foret.* S. Athanaſ. Epictetus.

Taiemnica Troycy Nayswiętſzey; mylna to droga, w ktorey nic łatwieyſzego, iako ciekawości pobładzic, *Nec periculoſius alicubi erratur, quam ibi.* Gdy Krol Zygmunt III. Monarcha Polſki, na perſwazyą Akatolikow wyboczył w nawiedziny ich zboru, Poſſewin Poſeł Papieſki, poſtrzegſzy zaſzedł Krolowi drogę mowiac; *Sereniſſime Rex non eſt hæc via quæ ducit ad DEum.* Miłosciwy Krolu nie tak ieſt droga ktora prowadzi do Boga. Ciekawość o S. Auguſt. Chrzaſtowſki S.I.

taiemnicy głębokiey Troycy Swiętey, zdrozny y mylny gosciniec do uznania, iaki iest Boga. *Nec periculosius alicubi erratur quam ibi.*

Troycy Swiętey dziśieyśza taiemnica, głęboki bardzo Ocean: *Mysterium Trinitatis profunda abyssus.* w ktorym tak wiele potonęło, dumney swiatowey płochośći Sciolow! *Sabbellicus, Arrius, Eunomius, Macedonius,* y inszych co niemiara! puscili śię wtę przepaść; wszyscy nie dopłynawszy do brzegu prawdy Katolickiey; wtych przykrych zatonawszy zakrętach, na dno iak Kamien piekielnego poszli morza. *Curiositas in fide, mare est, amatores suos vorare novit non portare.* Pyiacey ptaszynie zgłębokiego morza przydano lemma: *Haurit in exhaustum.* Mizerna ptaszyno, lichy robaku by naygłownieyszy w Theologyi Augustynie! nurzay śię iak wrobel zgłowką wtey przepasci, w przod przepadnieśz, nizeli tego Oceanu dno rzetelnie utaioney taiemnice obaczyśz.

August. *Ex Aug.* *Erath.*

Vastum haurire licet non exhaurire profundum:
Vastum est Sola Trinitas mare.

S. Ioan: Damasc:

Dawne przysłowie Polskie: Bog rozum ludzki przechodzi, *de diis, rebusq; divinis, nil tam admirabile dicitur, quod non oporteat credere.* Przewyższa wielkość Boska, szczupłosc rozumu ludzkiego; dosyc zywa y mocna wiara zeznać, ze iest Bog w Troycy Swiętey Jeden. *Non tres Dii sed unus est DEus.* dosyc przyznać temu Panu, ze iest stworca Nieba y Ziemie, y wszystkich tak na Niebie iak na Ziemi rzeczy. *DEus est Creator Cœli & terræ, & omnium quæ sunt in cœlo & in terra.* Tak *Indus* ieden z siedmiudziesiąt Tłomaczow Pisma Bozego odpowiedział Krolowi Ptolomeuszowi pytaiacemu, co iest Bog? *DEus est Creator & Dominus omnium.* Nie tylko podłym Agrikolom, ale y swiata Monarchom dosyc umiec tym czasem uchodzac ciekawosci, iż Bog iest stworca, iest Pan całego swiata. *Simon iakis Pustelnik,* głębokie sobie o Troycy S. formuie questye; dwa razy Chrystus wesnie woła na młodego Theologa: *Crede firmiter, prout Ecclesia Catholica credit & docet.* Wierz tak iak Kosciol Bozy wierzy nie zbladziśz o więcey ani śię pytay.

Pythagor: *Ex Cathe:* *Daurolt.* *S. Anton: hist. 3. p.*

Tullus Krol pyta śię *Oraculum Serapidis*: *Quidnam esset Deus?* aśz Bałwan ryczac mowi:

Principium DEus est, tunc sermo, & Spiritus idem:
- - - - Sunt & ter tendentia in unum.

Iustinus Martyr.

Poczatek Bog, Słowo, - - Duch, w Istocie iedyny,
Trzech á Jeden, maśz dosyc nie pytay przyczyny.

Wyrzekał w Delfach Bozek, ktory Oracula Poganom wydawał, na Kapłana rozgniewany iż go pytał, o Boga prawego:

Ne me utinam supremum infelix ipse Sacerdos
Sciscitaris de Sancto, ac supremo Genitore.

Nie

Nie dopitaſz ſię rzetelnie na oko o Troycy S. taiemnicy, y owſzem wprzod, nie mowię piekielne ale y niebieſkie zirrytuieſz Oracula, niżeli prawdy naturalna ciekawoscia doydzieſz. *Dobrze* ſobie poradził *Mercurius Trismegiſtes*, ile razy przyſzło, mu o *B*ogu co głębokiego imaginować, mawiał:

Monas gignit Monadem, & in ſe reflectit Amorem. S. *Anton* *ſum. Ibi*

Sufficit.

Iedna od Iedney Oſoba zrodzona

Te, Trzecia łaczy Miłość nieſtworzona.

*N*ie będę Ia na teraznieyſzym Kazaniu formował głębokich Queſtyi; ani Traktatu de SSma Trinitate, ztey Katedry dyktować myslę, doſzyc nam zdawnymi Filoſofami rudymenta umiec. *Tria ſunt omnia.* Dosyć z Poetami nauczyć ſię w nieograniczonych Miſteryach ucinku Katolickiego. *Phil. Ax*

- - - - *Numero DEus impare gaudet.* *Beyerl.*

*N*ayswiętſzey Troycy czesc y chwała niechay będzie: od wſzelkiego ſtworzenia. *Soli* DEO *honor & gloria.* Mnie tylko przy dziſieyſzey Taiemnicy, y przy trzech *K*apłanow dziſieyſzych Przymicyach; nie dyſkurować o Troycy Swiętey, ale Spytać ſię godzi: Gdzie też *Bog* w *Troy*cy S. Iedyny ſwoie zakłada Maieſtaty? Czy na Niebie, czy na *Z*iemi? Czy w rozumnych, czy nierozumnych kreaturach: Odpowiem na teraznieyſzym *K*azaniu po Uniwerſalnym dyſkurſie;

Punkt Pierwſzy: Serca Ludzkie, a oſobliwie Kapłanſkie, ſa y powinne bydz godnym Troycy Nayswiętſzey Majeſtatem,

Punkt Wtory. Nowych *K*apłanow, Herbowny Kleynot, w zyciu, Trzywdar.

Otym ad Maj D. Gloriam.

PUNCT PIERWSZY.

Serca Ludzkie, á oſobliwie Kapłanſkie, ſą y powinne bydź godnym Troycy. Nays. Maieſtatem.

NIeograniczona ieſt wielkość *Boga* w Troycy Swiętey Iedynego: *Immenſus Pater, immenſus Filius, immenſus Spiritus S. & tamen non tres immenſi, ſed unus immenſus.* Ten *Bog* krory Nieba zaſiada *T*rony, y na *Z*iemi zarowno ma ſwoie Majeſtaty, iako ſam przez *P*roroka mowi: *Nunquid non Cælum, & terram ego impleo.* Naiasnieyſzy Izraelſki Monarcha Dawid, wyznał przed *N*iebem y całem Swiatem, iż wſzelkie mieysca, nieograniczone Majeſtaty Panſkie napełniaia: *Quo ibo a Spiritu tuo, & quo á facie tua fugiam: ſi aſcendero in cœlum tu illices, ſi deſcendero in infernum ades; ſi habitavero in extremis maris, etenim* *S. Ath* *Pſal.* *Pſal.*

 illo

illic manus tua, deducet me & tenebit me dextera tua. Iakoby rzekł: Zgrzeszywszy o moy Boże! gdzieſz ſię obroce? gdzie ſię przed twoim Majeſtatem, y ſurowa twarzą Iego ſchronie? nigdziey. *W*ſtąpięli na Niebo tam *ty* ieſtes, ſpuſzczęli ſię tez wprzepaſci piekła, y tam cię obecnym znaydę: lubo bym teſz iak lotna ptaſzyna ſzerokie przeleciał morza, y tam *w* ręce twoie wpadne; bo twoie *M*ajeſtaty nieograniczone: *tu illic es, & tenebit me dextera tua.* Zgrzeſzyſz; Majeſtatu obecnosci *B*oſkiey ſię nigdy nie uſtrzeżeſz. *Neq; ab origente, neque ab occidente, neque â diſertis montibus, quoniam Judex es.* *W*ſzendzie ieſt obecny, wſzędzie Pan mocny. *Præſens & punire potens.*

rcban. Odważył ſię tam ktos na *k*ryminały, y uchodzi z Panſtw Orygentu, do Panſtw Occydentu, aż za nim głos leci: *Fugis Patrem, accedis ad eum ut Judicem.* Myliſz ſię *Exorbitancie*; rozumieſz ze ucieczeſz *B*oſkiey prezencye; nie ucieczeſz nie. Uchodziſz Nędzniku od *M*ajeſtatu Oyca, a tym ſamym idzieſz do Majeſtatu ſurowego Sędziego, wręce Iego *w*padaſz. *Jonas fugiebat a facie Domini.* gdzieſz? Na morze. Az zatym co? *ſtatim cœlum, mare, venti, iram ſuam in eum effundunt.* *J*eden ieſt *B*og ieden y Majeſtat *J*ego Panſki, rozgniewaſz *B*oga na Niebie, gniewa ſię na ciebie, y Niebo, y Morża, y Powietrze; bo ieden wſzędzie, na kazdym mieyſcu Maieſtat Pana tego. Uchodzi Agar z Domu *A*brahama, az 16 *B*og ſędzia ſurowy woła na Pielgrzymkę: *Quo vadis?* uznawſzy Agar prezencya *B*oga y na puſtyni, zowie owo mieſce, *Puteum viventis & videntis me.* y wgłębokich puſtyniach, y wſkrytych ciemnicach, y *w* oſtatnich pokoikach, nieukryieſz ſię przed *B*ogiem y Majeſtatem Iego Agar, ile ieſzcze z nabytym Iſmaelkiem.

*J*eſzcze była iasność prawdziwey wiary swiata nieroswiciła, y owſzem, *U*mbry tylko niewiernych na ten czas panowały; a przecię y w Umbrach, doyrzały dowcipy ludzkie *B*oſkich, nie tylko ná Niebie, ale y na Zięmi, y *w* wſzytkich *K*reaturach Majeſtatow:

Omnibus Creaturis felices ad ſunt ſuperi.

Sapientia dawnych, *wy*raziwſzy ſwiata całago circumferencia, z wielkiemi wſzechmocnosci *B*oſkiey dziełami, piſze nad owa *M*achina *Jovis omnia plena.* Nie maſz mieyscá, ktorego by, nieograniczone Majeſtaty *B*oga, nie napełnieły. Uwiodł ſię rankorem ſpiewaiacy Orpheus, w o nieograniczonym Majeſtacie *J*owiſza, na iakiegos nieuka, y tę *S*onatę kazał ſobie drugi raz zaſpiewać, z impetem rzekł Poganin:

Eſt Deus unus in omnibus: hæc bis cur tibi dico?

Potwierdzieł tey prawdy, wielkiego powcipu Poeta:

Eſtq;

Eſtque DEI ſedes, niſi in terra? & pontus, & aer,
Et cælum, & Verſus ſuperos: quid quærimus ultra?
Jupiter eſt, quodcunque vides, quodcunq; videtur. Lucanus.

Nie rozumiey zeby tylko na ziemi Bog nieograniczony miał miec ſwoy Majeſtat; (na przykład po katolicku mowię) pod Oſobami Chleba na Ołtarzu: Naiasnieyſze, y Naswiętſze Majeſtaty tego Pana w Troycy Jedynego, ſa y na Ziemi, y na morzu, y na powietrzu, na Niebie y nad Niebem. Ten Majeſtat Panſki ieſt na głębokich Oceanach ktory y na wyſokich Obłokach, Ten na Ziemi ktory y na Niebie, ten pod Zięmia ktory y nad Niebem. We wſzytkich Kreaturach, ktore widziſz Bog mieſzka: *Jovis omnia plena, Juppiter eſt, quodcunq; vides quodcunq; movetur.* y w nas te Panſkie ſa Majeſtaty. *Dij autem adſunt & nobis.* y gdziekolwiek ruſzyſz Billuis. ſię tylko, o Majeſtaty ſię Boga ocieraſz: *In ipſo enim vivimus movemur & ſumus.* Acto. 17

Gdy przy prezencyi Taleſa, ſwywolniey dyſkurſy dworna płochość promowować zaczyna, krzyknie na wſzetecznikow Filozof. *Omnia plena ſunt Deorum,* oſtroznie z zięzykiem; na tym, y na Cornel. kazdym inſzym miesciu ieſt Bog, ktory długich ięzykow zkraca, beſpieczenſtwo karze. Diogenes widzac zdrozne ludzi Akcye, wklar mowi takze? *Stat poſt tergum DEus.* Oſtroznie wara, Bog Laertius. za toba, tuſz ciebie Majeſtat Jego. *Heraclytus* gdy mu ſię zaproſzeni Goscie, dla podłosci domu, z ochoty wymawiali; *Neque huic* Ariſtot. *loco deſunt Dij immortales.* A czemuſz gardzicie licha chata moia? poniewaſz Bog y naypodleyſzym dymnikiem niepogardza, y w ubogich lepionkach kmiotkow, y w budkach zebraczych, nie tylko w Panſkich Pałacach y Pokoiach Bog obecny: *DEus dicitur eſſe in* Magiſt. *omnibus rebus creatis, tripliciter per eſſentiam, præſentiam & poten-* Sent. *tiam.*

Rzymſkich Oratorow inwencya piſze Niebu Epigraphe ktore w ſobie inſze *circum circa* zamyka Kreatury. *Nihil extra.* Boſkich ci to Majeſtatow *ſpeculum,* bo Pan Bog *totus in omnibus, ſive omnia* S. Iſid: *in ipſo.* Kosciol kaze zamknac Auguſtyn S. á na Facyacie piſze. *Sed Numen ubiq;* zamykaycie iako chcecie Koscioły, mieysca swię- S. Aug. ta, y na Faciacie Bog ieſt, y w całym ſwiecie ieſt. *Spiritus Domini* Sap. I. *replevit orbem terrarum.* Nie ſzukay mieysca na ziemi, do ſkrycie wykonaney złey woli twoiey. *DEus ubiq; adeſt,* bo wſzędzie Maje- S. Aug. ſtat Boſki obecny ieſt, ktory na cię patrzy, y na kazda by nayſkrytſza Akcya twoia. *Quid faciet occulte homo quod non cognoscam.* Byſtré oko Boſkie y w nayſkrytſzych Umbrach iasno widzi, *acutus* Septna: *eſt oculus DEI ut cuncta videat.*

Kto ladaiakiego ſumnieuia, moze z owym młokoſem o ktorym

Eccles, 23. Sapient Panski pisze, mowić: *Quis me videbit? Tenebræ circumdant me, & parietes cooperiunt me. Quem vereor? Delictorum meorum non memorabitur Altissimus.* Moze z wszetecznymi Zuzannistami, drzwiami zasłonic oko Boskie; *Ecce ostia clausa sunt, nemo nos videt.* Ale kto madry, kto uwazy iz Boga Maiestat wszędzie iest. *DEus ubiq; est.* Będzie mowił, chociasz na twardy kamien, albo opokę w podrozy, zpoyzrey z Jakobem. *Vere DEus est in loco isto.* Będzie mowił z Eliaszem y Enochem, na kazdym mieyscu: *Vivit Dominus, in cujus conspectu sto.* Będzie mowił, w tentacyi Umbrach postanowiony z Monarcha Izraelskim. *In medio umbræ mortis non timebo.* czemu bo tuz mnie, obok iest Bog moy, y stworca moy: *quoniam a dextris est mihi ne commovear.* Kto madry, rzecze z wstydliwa, y w nayskrytszych reiteratach, raczey na smierc niżeli na grzech zezwalaiaca Zuzanna *Melius est mihi incidere in manus vestras, quam peccare in conspectu Domini.*

Dan, 13.

3. Reg, 17.

Psal. 15.

Dan, 13.

Tais swywolna, chcac utaic wszeteczenstwo przed okiem ludzkim, do ostatniego pokoiu wprowadziwszy Pafnucyusza, rzecze: *Nemo nos hic videre iam potest nisi DEus, aut dæmon.* Az wtym zmyslony Confident S. Pafnicy rzecze a wierzysz ze tu iest Bog? wierze. Nuz iak wdym w Alexandryiska Nierzadnicę: Wstydzisz się oka ludzkiego, a nie wstyd cie przytomnego Boga, przy ktorego Majestacie, w oczach Jego grzeszyc chcesz? *Quomodo audes in præsentia DEI peccare, quod non auderes in præsentia hominum.*

Larch.

Wszeiest Bog, Majestat Iego na kazdym mieycu nieomilny!

Plena omnia fora, aut cætus hominum, plenum mare,
Pleni portus, ubiq; enim Jovis indigemus omnes.
- - - - *Ipsius enim etgenus sumus.*

y Zoroaster przydaie:

Omnia plena DEO, atq; DEO sunt omnia cincta.

Jezeli winszych Kreaturach, by tez nierozumnych przemieszkiwa Bog w Troycy S. iedyny, a iak ze wrozumnych y sercach, ich, nie ma swoich fundowac Májestatow? Jegoć to, iako łaskawego Pana znami przemieszkiwac delicye: *deliciæ meæ esse cum Filiis hominum.* Za Pawła V. Papieza, przywieziono z Indyi do Rzymu Kwiat Granadylla nazwany, na ktorego listkach, wyrazone były wszystkie insignia męki Panskiey, y owszem cała męka Pana. *Suprema DEI providentia, supra foliorum Ambitum, columnam, coronam, spinas, clavos, cæteraque Christi pátientis insignia, non sine prodigio naturæ ostentat.* Dobroc Pana Boga, Majestatu swoiego Splendory, na kwiatach słabych pokazuie, dopierosz na ludzkich Sercach? *Deliciæ meæ esse cum Filius hominum.* Kto nie uzna na sercu Serafickiego Francißzka, iawnego Troycy S. Majestatu, ktory z Doktorem Naro-

Indig.

Cal. 8.

Mundus Symb.

Bon.

rem Narodow iuz rannem będac, y naznaczonym znakami zbawienia naszego piaciu Ran Zbawicielowych: woła: *Vivo ego iam non ego vivit vero in me Christus.* Za Karola Austryaka, w Lincium, urodziło się w podłym stanie niewinniatko, na ktorego ciele gdy dnia trzeciego po Chrzcie Swiętym umarło, wydał się iawnie zpodziwiniem całey Austryi, piaciu Ran Iezusowych Majestat. *In parvulo mortui cadavere, prodigiosa in manibus, pedibusque, & in latere signa erupere.* Wdziera sie Pan *B*og y do serc naszych, byle miał *w*olny akces. *Ego sto ad ostium & pulso, si quis aperiat mibi.* Osobliwszy to *M*ajestat Boga serce ludzkie, w ktorym rezydować *B*ogu w Troycy S. Iedynemu roskoszy nad roskoszy *Deliciæ*: *Ad eum veniemus & mansionem apud eum faciemus.* Gal. 6. Lyræus. Apoc. 3.

Lecz takim Majestatem, Nays*w*iętszey Troycy Iedynego *B*oga, osobliwym Majestatem iest serce Kapłanskie. Oblubieniec Niebieski mowi do swoiey Dylekty: *Pone me ut signaculum super cor tuum, ut signaculum super brachium tuum* połoz mnie iako pieczęć na sercu twoim, *w*yras mnie na ramieniu twoim. Oblubieniec ten iest Bog nasz, Dylekta tego *N*ayswiętszego Dusza *K*apłanska, wtey duszy sercu funduie Bog Majestaty s*w*oie. *O Sacerdos! pone me ut signaculum super cor tuum; idest imprime me intus, me iugiter cogitando, ; imprime foris propter me strenue operando, ut pia cordis interna cogitatio, in externam brachii operationem emanet.* Can. 8. S. Cassio. V. Beda. D. Justy.

Epikureusa Discypułowie, w Sygnetach Osobę swoiego Professora nosili. Stoicy *Z*enona, Akademicy Platona, *P*eripathericy Aristotelesa. Affricanus wpierscieniu ma Oyca Obraz, Lentulus Dziada Swoiego, Iuliusz Cesarz *W*enerę. *M*y zaś Kapłani *O*yca, Dobrodzieia, nauczyciela naszego Boga w Troycy Iedynego, Majestat na sercach naszych wyrazac powinnismy. Pompeiusz *W pierscieniu L*wa noszac Iemu się kłaniał; *K*apłan w sercu ma *B*oga, a nie będziez ze mu się kłaniał, aby tey rezydencyi w zyciu całym nie opuszczał. *Augustus* Cesarz maiąc *w* Sygnecie Alexandra wielkiego, często mowił iak do zy*w*ego. *In Annulo species in corde vera effigies.* Na Sercu Kapłana kazdego, ma bydz *effigies vera* zywy Obraz Troycy Swiętey *B*oga iednego Majestatu, tego sam *B*og affektuie po Kapłanach: *O Sacerdos, pone me ut signaculum super cor tuum! Pewnemu Kapłanowi* pokazał drogie Monile Zbawiciel troiogranistę, ktore na sercu swoim Panskim miał, mowiac: *Portandus tibi est in corde character tranquillæ Trinitatis.* Dokumentalna obligacya, iz serce *K*apłanskie, ma bydz *M*ajestatem Troycy Swiętey tego *B*og affektuie, to Chrystus iawnie pokazuie, A ty co mowisz pełny Ambrozyi Niebieskich, y słodkich Ducha S. Nektarow *A*mbrozy S. oto: *DEus in fronte nostro sit ut eum semper confiteamur, DEus in corde* Cicero. Anilius. Beyerl. Lovanien. S. Ambr.

Nostro

Noſtro ſit, ut eum ſemper diligamus. Słuchay my Kapłani co do nas mowi *Petrus Faber*; *Servus DEI ſumme niti debet, ut ſit tabernaculum SS. Trinitatis.* Iak w Monſtrancyi Chryſtus, tak w ſercu Kapłanſkim Troyca Swięta zoſtawac ma. Serce Kapłanſkie, Majeſtat to zywego *Boga*.

Vita.

Prov. 23. Mowi *Bog* do człowieka, *Præbe* (Hebrayczyk czyta) *da Fili mi cor tuum mihi.* Day mi Synu moy ſerce twoie. *Pewna* to, ze tu Pan *Bog* napiera ſię ſerca ludzkiego; ale to naypewnieyſze ze ſerca Kapłanſkiego, waſzego ſerca nowi Kapłani, *Præbe, da Fili cor tuum mihi.* Kapłani ſą Synami Nieba: *Cælorum Filii*; dla czego ſerca Kapłanſkie nie ſwiatu, ale *Niebu* naleza. *Kapłani* Synami ſa prawdziwego Boga w Troycy S. iedynego, *Filii DEI appellantur & ſunt,* dla czego ſerca Kapłanſkie, Troycy *Nayswiętſzey* do wygodney rezydencyi oddane bydz maia. *Ablegat* Niebie*ſki* mowi do Panny ieſzcze przed w Cieleniem w zywot ſłowa przedwiecznego *Dominus tecum,* Panno Pan z toba a co to za Pan z Marya Panna, niżeli ſtaie ſię Matka *Boſka*? *Dominus DEus Trinus & Unus ſingulariter & ſingulari prærogativa cum Maria, quam cum omnibus Sanctis.* Kapłani, *cum Sanctiſſima Deipara comparantur,* w Comparacya w chodzicie nowi *Kapłani* z *Matka* Nayczyſtſza y Panna; niżeli w Ręku pierwſzy raz słowo przedwieczne pod oſobami Chleba piaſtowac będziecie powinien ſię w *waſzych* *Kapłanſkich* ſercach znaydowac *Bog*, *Dominus tecum o Sacerdos? Singulari prærogativa, quam cum omnibus aliis hominibus* kazdy Kapłan; *tanquam Chriſtus & DEus in terra.* drugi Chriſtus drugi Ziemſki *Bog*; więc iak *Bog* nie dzieli ſię od ſiebie, iako Chryſtus ieſt *Swięty* nad Swiętymi, tak *Kapłana* ſerce, ma ſię przez Cnoty Swięte, przez zycie Chryſtuſowe ſtać nierozdźielnym, od *Boga* w *Troycy* S. iedynego, iako Chriſtuſa ſerce ma bydz *Maie*ſtatem tego Pana.

Cæſarius.

Ari. Mol.

Bern.

Item,

Sacerdotalis *vita exigit, ut ſint* **Sacerdotes:**
Chriſti Alumni.
A peccatis ſegregati,
Rectores non Raptores,
Sobrii in menſa,
Prudentes in lætitia,
Puri in conſcientia,
Aſſidui in Oratione,
Humiles in Congregatione,
Modeſti in Proſperitate,
Divites in Virtutibus,
Sancti in converſatione,
Sapientes in Sermone,

Epiſto- Sacer- ...ali.

Veraces

Veraces in prædicatione,
Exemplaria Virtutum
Potentes in opere & Sermone,
Amici DEI *nimis honorati.* Psal. 138.
Conservi & socij Angelorum Apoc. 19.
Throni Ter Optimi, Maximi
Cujus sunt Bajuli. Idiota

Henricus Suso błogosławiony, y w zyciu S. Kapłan, miał to szczescie, iż mu się P. Bog z nieskonczoney dobroci w postaci człowieka pokazawszy, mowi z wszelka przychylnoscia: *Præbe Fili mi, cor tuum mihi.* A Swięty Kapłan co na to? *Ego toto corde, sensibus & animo, te in exhaustam omnium desiderabilium abijssum ardenti Cordis mei, affectu complector.* Ja niegodny Kapłan, zmysłami powierzchnemi y duszny mi, Ciebie Boga mego niezgruntowana przepaść całem sercem, y affektem sciskam, mieszkay dobry Boze w Troycy Swięty Jedyny w sercu moim. Przy pierwszey ofierze Panskiey, macie w oczach waszych, iako y błogosławiony Hugo nowi Kapłani Boga prawdziwego, rozumieycieśz, y mocno wierzcie, iz Bog Stworca wasz, ktorego w ręku waszych, pierwszy raz piastować będziecie, affektuie iak własnego Majestatu swego, serc, kazdego z osobna, waszych *Præbe Fili mi cor tuum mihi.* Conferuycieśz mu z ochota serca wasze y dusze wasze, na ktorychby swoy, na Chwałę swoię, y na Zbawienie wasze, ufundował Majestat. *Hic habitabo quoniam elegi eam.*

PUNKT WTORY

Nowych Kapłanow Herbowny Kleynot w Zyciu, Trzywdar

TRZYWDAR I.
Hoc est; Tria in Donum

TRZYWDAR po Polsku, po Łacinie *Tria in donum*; Trzy Osoby Troycy Swiętey, daię wam nowi Kapłani *in Donum* w Dar. *Patrem VERBUM & Spiritum Sanctum.* Co to iest Bog chcecie wiedziec? Jest według Leona S. *DEus cujus natura est Bonitas.* Bog nasz iest dobroć nieskonczona w Dar Kapłanom nowym dobroć Pana Boga idzie; Kapłan powinien bydz *naturâ bonitas.* a iakze Kapłan nie ma bydz, prawie z Natury dobry, ktory iest, *Okolski tom. 3.* *Sermon. 2. de Pas*

Theodoret. *DEI Coadjutor*
Divinæ voluntatis interpres.
Divinæ vocis Organum.

Jak ze Kapłan nie ma bydz *naturâ Bonitas* poniewaſz kazdy Kapłan:

Item. *Regni DEI Miniſter,*
Pietatis Doctor
Populorum Gubernator.

A iak ze nie ma bydz *Pater Spiritualis Natura bonitas,* iako Bog Ociec, poniewaſz kazdy Kapłan

Perfectionis Speculum,
Angelorum Condiſcipulus,
Patronus Fidelium.

VERBUM *Carofactum*, y to w Dar nalezy nowym Kapłanom. Staie ſię Syn Boſki ſłowo przedwieczne Człowiekiem, az mu przez Izaiaſza piſze Niebo tytuł, *Admirabilis vocabitur nomen ejus.* W całym zyciu Syn Boſki w ciele *Admirabilis.* A zasz to nie cud bydz Bogiem y człowiekiem? *DEus homo?* A zasz to nie cud bydz naynizſzym y naywyzſzym? iako ieſt Syn Boſki? *Humilis & Sublimis.* A zaſz to nie cud bydz malinkim y nieograniczonym? *Parvulus & Immenſus.* A zaſz to nie cud umierac bywſzy nieſmiertelnym? Cud, *Mortalis & Immortalis.* A zaſz to nie cud, bydz wſzechmocnym y ubogim, Słowem y Niemowlęciem? cud nad cudami, *Omnipotens egenus, Verbum Infans.* Syn Boſki w Ciele Cudowny *in omnibus.*

Admirabilis przy poczęciu, ktore było z Ducha Swiętego.
Admirabilis przy narodzeniu, Matki bez bolesci.
x Mar. *Admirabilis* w zyciu, bez wſzelkiego grzechu.
bant, *Admirabilis* w Kazaniach, *nunquam ſic homo locutus eſt.*
Admirabilis w Cudach. bo *nemo poteſt ſigna facere quæ fecit.*
Admirabilis w Przemienieniu. *Facies ejus ſicut ſol.*
Admirabilis w okrutney męcę, gdzie *Sol obſcuratur petræ ſcinduntur.*
Admirabilis w zmartwychpowſtaniu, na ktore za drzała zięmia.
Admirabilis w ſtąpieniu do Otchlan. ktory zaſtraſzył piekło.
Admirabilis w Niebowſtapieniu, *gradiens in multitudine virtutis tuæ.*
Admirabilis w Sakramencie pod przypadkami chleba,
Admirabilis będzie na oſtatecznym Sadzie dobrym daiac korony Zbawienia, grzeſznikom potępienia.
Admirabilis będzie na cała wiecznośc *in magnificentia gloriæ.*

Tak y Kapłan w Zyciu ma bydz *totus Admirabilis.*

Anſel. *Admirabilis* w ſwiątobliwosci przy poczatku Kapłanſtwa, *Sacerdos virtutum Prototypon.* *Admirabilis* w Rodzeniu nie iako Chryſtuſa

na

na Ołtarzu. *Admirabilis w* zyciu bez wszelkiey zmazy, iako *Spiritus S. Oraculum.* *Admirabilis* w Kazaniach Naukach duchownych bo Kapłan iest oraz *Regni Cælorum Prædicator*, zgoła *we* wszystkim ma bydz *Admirabilis* iako Syn *Boski* wciele. Cudo*wnie* ochotny w usłuzeniu chorym, bo iest *Medicus Morborum Animæ.* Cudo*wny* w naucę umieiętnosci co do iego stanu nalezy, bo *K*apłani są *Magistri Scientiæ DEI.* Cudowny ma bydz Kapłan w *N*awroceniu grzesznikow do *P*ana *B*oga, bo iest: *Improborum terror.* Cudowny ma bydz w Miłosci przeciw grzesznikom, bo go *B*og chciał miec *P*atronem ich, *Sacerdotes peccantium apud DEum Patroni.* S. Ansel. S. Grego. Ex S. Prospero. Idem. Idem. Idem.

Duch Swięty między inszymi tytułami, ma y ten, iż się zowie *Paraclytus id est Consolatór*, Pocieszyciel, kazdy nowy *K*apłan *w* Dar ma miec w całym zyciu ten *D*ar Ducha Swiętego *Consolationis.* W Dyanny *K*osciele był Kapłan *M*agolibozus, ktory rozdawał ludowi *Coronas Consolationis.* To będzie *Officium* wasze nowi Kapłani, dzis Bogu przez pierwsze ofiary poswięceni, rozdawać [illegible]nym *Coronas consolationis.* Będzie potrzebował Kosciół *B*ozy [illegible] was konsolacyi, w toskrzewieniu wiary S. pamiętayciesz ze iscie *Columnæ Fidei Christianæ.* *B*ęda się do was uciekac osierocieli przed *B*ogiem winowayc*y*, prosząc od was duchowney Konsolacyi, pamiętayciesz iz iestescie *Civitates in monte positæ, civitates refugii.* Będa przychodzic do was kalecy prosząc Consolacyi duchowney ; pamiętayciesz ze iestescie *Baculi claudorum.* Będa uwasz zebrac *P*ociechy wslepocie grzechu zostaiaci ; pamiętayciesz iz iestescie *Duces cæcorum.* Będą waś nieumieiętni prosic, o koronę z konsolacyą nauki *D*uchowney, pamiętayciesz iz iestescie. *Ignorantium Magistri.* Będzie się po was spodziewał y spodziewa *Zakon* wasz *Consolationis coronam*, powinniscie się starać o tę S. Zakonowi Consolacyą, bo Kapłani są *Religionis fulcra.* Jac. a Vor. Alex. ab. Alex. Ex Concil. Trid.

TRZYWDAR
Hoc est:
Tria in Donum. II.

TEn Herb według Kronikarzow Polskich ma *w* sobie *Tres Stellas*, trzy Gwiazdy. Trzywdar trzy gwiazdy, daię wam trzey Kapłani za Herbowny kleynot w zyciu, a te nie insze tylko: *JEZUSA MARIĄ*, y *JOZEFA.* Carolus Ghiołdus Mediolański Theolog *S*akramenta swiete *wy*raża pod Obrazem Gwiazd z Napisem : *His vivimus & regimur. Hæc Nomina Tria in* Do-

num IEzus, *M*aria Iozef, ſa iasne Kapłanſkiego zycia ſplendory naſzego, *His vivimus & regimur*, idę *per Ordinem.*

Imię IEZVS według Doktora Narodow: *Nomen ſuper omne*
Philip 2.9. *Nomen.* Imię nad wſzyſtkie Imiona. Excellencya Imienia Kapłanſkiego (iako imię Epheſtiona z *A*lexandrem, *& hic Alexander eſt*)
Ant. Molin zarowno niemal, zwoli *B*oga wazy *Chriſtus eſt & DEus eſt in terra*
cap. 16. *Sacerdos*: *B*ernardyn S, Seneńſki, w słońcu malował Naysłodſze Imię
de inſtr Sac IEzus, *In ſole pingebat Nomen IEzu.* A to temu ze *I*mię IEzus, ieſt
March. *Lampas univerſi, decor ſtellarum.* Imię IEzus iasny to Splendor grzeſznych, za ktorego inwokacya, gotowa wokacya przeznaczenia.
Ioel. 2.32. *Omnis qui invocaverit nomen Domini Salvus erit.* *Imię IEzus*, iasny to ſplendor nieſprawiedliwych; z ktorego biia promienie protekcyi, wſzelkiego przed *B*ogiem uſprawiedliwienia y zbawienia promocye.
Prov. 18 10 *Turris fortiſſima Nomen Domini, ad ipſum curerit. Juſtus, & ſalvabitur.* Imię JEzus, *Lampas univerſa.* Lękaia ſię swiata tego Umbry piekielne.
Iuſtinian. *Nominis JEzu potentiam dæmones*
Mart. *horrent.* Uſtępuia temu swiatłu cienie wſzelkich alternat oſobliwie ſumienia. *Triſtatur aliquis veſtrum, veniat in cor JEſus, & inde*
Bern. *ſaliat in os, & ecce ad exortum Nominis lumen, nubilum omne diffugit redit ſerenum.*

Vwaſz cie iak ſię *K*apłani Duchowni, Prałaci kochali w Naysłodſzym Imię JEzus. *P*aweł S. Apoſtoł, oprocz wymowienia w zyciu *K*apłanſkim y kaznodzieyſkim ięzykiem, Imienia JEzus wyraza
Iyræus. to Nay: Imię w ſwoich Epiſtołach dwiescie dziewiętnascie kroc razy. Imię Chryſtus czteryſtakroc razy. Umiera *P*aweł S. dla wiary Chryſtuſowey, az ucięta głowa upadſzy na ziemię trzy razy ztrzema Saltami wymawia; JEſu, JEſu, JEzu, *Jan S. Evangeliſta quinqua*-
Iyræus. *gies*, pięcdzieſiątkroc razy, to ſłodkie Imię IEzuſowe w ſwoich ſkryptach kładzie. Joannes Columbinus Fundator Ieſuatorum w ſwo-
Iyræus. ich Epiſtołach *mille quinquagies* tyſiac y pięcdzieſiatkroc razy wſpo-
JESV. mniał IEzuſa. Imię IEzus wuſtach *K*apłanſkich *H*erb ſięmy ſumnienia. *Powiedział Pan* IEzus na Pawła S. *Vas electionis eſt mihi iſte*, co za racya ſzczęsliwey Pawła Elekcyi. Imienia IEzuſowego *H*erb ktorym ſię Apoſtoł pieczętuie, y do tego *H*erbu Nayswiętſzego na-
Acto 17. rody przyimuie. *Ut portet Nomen meum coram Gentibus & Regibus & Filiis Iſrael.* Nowi Kapłani zyczycie ſobie bydz Elektami y Dylektami *B*oga w Troycy Iedynego, przez Pana IEZUSA Chryſtuſa, pieczętuycieſz ſerca waſze, uſta waſze przed ſwiatem *I*mieniem IEzuſowym. Zdobi ten *H*erb duchownych nie tylko za zycia ale y przy Jego zgonie w cięſzkim ſkonaniu. Stephanowi S. słodkiemi figami były Zydowſkiey Synagogi kamienie, *Lapides illi dulces fue*-
Acto. 7.59. *runt*, przy w ſpomnieniu naysłodſzego Imienia Ezus. *Domine JEſu*

ſuſcipe

ſuſcipe Spiritum meum. Gerardus Vngarow Infulat S. gdy był zabiiany kamieniámi, za kazdym guzem, y ſinoscią za kazdą raną wołá na *JEzuſa* iak Szczepan S. Za nieprzyiacielami ſupplikuiąc: *Domine JESU ne ſtatuas illis hoc peccatum.* *S. Felix* Toboracenſki *B*iſkup ſtanawſzy na placu ſmierci, mowi do *JEzuſa* weſoło ſkłániaiac pod miecz katowſki kark: *Domine JEſu tibi, tibi cervicem meam ad victimam flecto.* Nicolaus Dusca Archiprezbyter w oſmdzieſiat lat ſtaruſzek, od dzieſiaciu *K*alwinow przez trzy godziny męczony, pytany o *H*erb Papieſkich Kapłanow, odpowiadał do zgonu zycia *JESUS*, Iakoby rzekł ten S. Kapłan *JEzus H*erb *K*apłanow wzyciu y przy ſmierci. Nowi *K*apłani za wielki prezent mieycie Imię JEzus, bo tym ſię pięczętowac ieſt bydz *JEZUSA* Colligatem. *Lyræus S. I.* *Item.* *Idem.*

Imię *JEzus* ieſt *lux mundi*, nie tylko *lampas univerſi.* Kazdy Kapłan, a oſobliwie od momentu przy pierwſzey ofiarze Panſkiey, powinien bydz ſwiatłem. U Egipcyan Kapłani nizeli mieli Bogom ſprawować ofiary, na puſtyniach zyiac *w* mortyfikacyach, ſpoſobieli ſię do ofiar. Skonczywſzy acces do nabozenſtwa ſwego, brali na ſię ſzaty, na ktorych były wyrazone *P*lanety *N*iebieſkie, a gdy *w* chodzili *ad Phana K*apłani, lud upadał na kolana witaiąc ich, *Salvete Jovis Lumina.* Was nowi *K*apłani nie *E*gipcyanie, ale Chrzeſciánie, Niebo całe wita dzis pierwſzy raz u Ołtarza *Salvete Lumina DEI.* *N*ie gascieſz w ſobie tych *S*plendorow *JEzuſowych*, ale przyczyniaycie, przez swiatło cnot Swiętych; ieſt Chryſtus JEzus. *Lampas univerſi; Lumen mundi*: y wy według Cezaryuſza ieſtescie *Lampades accenſæ, w*edług Matheuſza S. *Lux mundi*: do ſczętu *z*ycia bądzcieſz ſwiatu *Lumina Jovis.* *Tullius.* *Cæſar.*

Imię JEzus, *decor Stellarum*, wſzyſtkie swiatła ſwiata ciemne to gwiazdeczki przy ſłoncu JEzuſie. Imię Kapłanſkie wſzelkie ſwiatła ſwiata ſmiem rzec, celuie. *Miniſtri ſtatus* ſwiatła ſwiata, *Lux.* Godni Senatorowie w *P*anſtwach y *Monarchiach swiatła swiata, Lux.* Dopieroſz Regnanci swiata Naziasnieyſi *Lux.* Splendory te swiatowe by tez Nayiasnieyſze, przyciemne to Gwiazdy, przeciw Splendorom Kapłanſkim *Sacerdotes decor Stellarum.* Iezeli to iasny Splendor, bydz *Miniſtrem ſtatus*, Panow ziemſkich, doſkonalſzy *K*apłanow, ktorzy *Miniſtri Chriſti.* *J*ezeli iasny Luminarz Senatorem bydz w Rzeczypoſpolitey iasnieyſzy w Kosciele *B*ozym. *Prezbyteri Eccleſiæ Senatores.* *I. Cor. 4.* *S. Anſel.*

Iezeli iasny ſplendor swiata *M*onarchow nad iednym Panſtwem; nierownie ïasnieyſzy Kapłanow ktorzy ſą Splendorami wſzyſtkich narodow y Panſtw. *Principes conſtituti ſuper omnem terram.* a według Ieremiaſza *R*eges *conſtituti ſuper Reges Gentes & Regna.* Tu *Pſal. 4*[illegible] *Ier. 1.*

 Anſelm S.

Ex S. Bern. Anſelm S. cuduiac ſię tym Splendorom mowi: *O Sanctiſſimi Sacerdotes Filii DEI altiſſimi, nulli Reges, nulli Principes ſunt vobis digniores.* A kto z *M*onarchow ſmiał ſię *ſcabellum* Pana tego dotchnac Majeſtatu, ktorego wy w ręku piaſtowac będziecie? zaden. *Vos eſtis lumen, decor ſtellarum.*

Wyſokie Niebieſkie Olympy: zadnym ięzykiem Nieba ozdoba wymowic ſię, rozumem poiac, dopieroſz piorem opiſać nie moze. Anielſka piękność czyieyze ozdoby nie celuie? *Wy*ſokie Nieba czyieyze wielkosci, nieprzenoſza? Kapłanſka godnosc nad gorne nieba, nad piękność Aniołow. *O veneranda dignitas Sacerdotum! ſi contemplari poteris altitudinem cæli? Altior es; ſi pul-* S. August. *chritudinem cæli? pulchrior es; ſi* N*obilitatem Angelorum? Nobilior es.*

*J*an S. w ſwoiey Apokaliptyce, opiſuie koronatow nieba, ktorzy korony ſwoie deponuia, pod *ſcabellum Majeſtatu* Baranka: *Po*- Apoc. *nebant Coronas ante thronum Agni.* Marchantius w ſwoim Ogrodzie March. duchownym mowi: *Hoc eſt nomen Agni,* (*ideſt Sacerdotis*) *cui omnes electorum coronæ adſcribi merito debent. Jako Imię* IEzu*ſowe*, tak Imię waſze *K*apłanſkie weneruia SS. Regnanci na Niebie *Ponebant coronas ſuas ante thronum.* Przy pierwſzey ofierze Panſkiey, ktoſz wam proſzę aſſyſtuie? powiem ia: Aſſyſtuia wam *R*egnanci Ex Promptuario Pauli Wann. nieba, Aniołowie *S*więci. *In Sacramento* Eucharistiæ *Angeli Dei famulantur ei* (mowi *B*ernhardus o kazdym Kapłanie) *mille a dextris, & mille a Siniſtris, quidam ſuccurrentes, quidam brachia ejus levantes, quidam vero ſuum Creatorem adorantes.* Przy ſtraſzney ofierze Kiſſi-l. in Alv. Panſkiey, S. Xyſtulowi *P*apiezowi na *Dominus Vobiscum*; *Et cum Spiritu tuo.* odpowiadali Aniołowie Swięci. S. Andrzeiowi Karmelicie, za czaſem *B*iſkupowi Feſſulanſkiemu, mnogosc Aniołow *depoſitis* dla rewerencyi Coronis przy nowey *M*ſzy Swiętey aſſyſtowała. Idem *Wam*, iako kazdemu własce Boſkiey zoſtaiacemu Kapłanowi, dzis przy waſzych Prymicyach aſſyſtuia y ſluza: *A*niołow tyſiace: *Mille a dextris, & mille a ſiniſtris. W*iękſza tu aſſyſtencya, więkſza y powaga waſza, nizeli Izrael*ſ*kiego Monarchy *S*alomona. Owemu Cant. 3. 7. ſzeſcdzieſiat wybranca z całego Izraelu ſluzy: *En lectulum Salomonis ſexaginta fortes ambiunt, ex fortiſſimis Izrael. W*aſza powaga u Oltarza powaga *J*Ezuſowa, gdy wam tyſiaczne pułki obok aſſyſtuia, was pod ręce trzymaia, zwami przy elewacyi poswięconey Hoſtyi ręce podnoſić będa, y wam ſię klaniać, *Mille a dextris, mille a ſiniſtris, levantes, adorantes.*

Ta powaga JEZUſowa do czegoſz was ſtymuluie nowi Kapłani? do cnoty, do naynizſzey pokory JEzuſa. *Quanto magnus es, humiliate in omnibus.* Pewny Brat (*in vitis* czytamy *P.P.*) pyta ktora ieſt

ra iest pierwsza ozdoba JEzusowa w Kapłanach ? odpowiada starzec : *Humilitas*, Pokora Pana, w Kapłanach drogi to kleynot, ktory gdy by miał wypaść z Kapłanskiey korony, za prosty wieniec, wszystko by nie stało: *Hoc sentite in vobis, quod & in Christo IEsu.* Chrystus Pan Nieba y Ziemie Monarcha, ktoremu wszystkie y Gorne, y poniższe klaniaia się Majestaty. *In Nomine IEsu omne genu flectatur*, robakiem się pisze : *Ecce ego vermis & non homo.* My proch y ziemia, będziemysz na swiecie zostawionych szukac tytułow ? będziemysz się o pozegnane ostatni raz, swiatu umieraiac pytac kollygacye ? Chrystusa nowy Imitatorze, nowy kazdy Kapłanie, pisz się, z Chrystusem robakiem, nie godnym rodakiem, pisz się ziemia nie ziemianinem, pisz się z cnot Slachetnym, nie z urodzenia. *Nobilitas morum plus ornat quam genitorum.* boc to szczegulna prawda : *Ex Lohner*

Nobilis & solus virtute insignis & arte, *Amant.*
Virtus Nobilibus clarior una viris.
Nulla Nobilitas inter malos est. *Eurip.*

Sluchaycie Wielkiego a Kempis Thomasza, iak zaleca nowym Kapłanom pokorę Zbawiciela. *Esto humilis & pacificus, & erit tecum IEsus* badz pokorny, badz spokoyny, a będzie z toba w całym zyciu, ten ktorego dzis piastowac będziesz ; będzie w całey wiecznosci, JEZUS.

Nayswiętsza MARIA, y ta w Dar nalezy nowym Kapłanom : *Psal.* 100. Nayiasnieyszy Monarcha Izraelski y Prorok mowi : *Perambulabam in innocentia cordis mei, in medio domus meæ.* W niewinnosci serca mego, chodziłem w domu moim. Dom, niewinnosci szkoła ; cudze kraie, dywertencye, rekreacye, deambulacye non item. Jozef Patryarcha w Pałacach Panskich pieczętuie się niewinnosci Liliami. *Thomasz z Aquinu in medio Domus, Angelicus* *Gen.* 39.
S. Dominik w Gabinecie Krolow Kasztellu z nierzadnic tryumfuie, Kazimierz Polski w Pokoiach Krolewskich *Innocentia pura.* Zdobi *innocentia Cordis* Panow, ale dopierosz ozdoba iest Kapłanow. *Sacerdotes Gens Sancta, Genus electum*, Kapłani według ciała ludzie, *1. Petr.* 2.
ale według dusze Anieli a Anieli. *Angeli* ; kazdy Kapłan *Angelus* *Malach.*
Domini exercituum. A gdziesz z nalesc ten naydroszy Anielski talent, gdzie tę wyszukac perłę ? *in medio domus*, w domu. *Adam w Raiu in medio domus Virgo*, a na peregrynacyi, iuz iak inszy. *Cognovit Evam.* Dina w Domu Oycowskim *in medio domus* Dianna, *Gen.* 4.
a na diwertencyi do Sichemitow iuz nie Panna. *Cum Sichem vio-* *Gen.* 34.
lasset Dinam. Proculus, w Domu *Proculus*, daleki od ruiny niewinnosci, udawszy się do Sarmatow, a powrociwszy do Oyczyzny za naywiększa pochwałę sobie kładzie wszeteczenstwo : *Spatio quindecim* *Marcb*
dierum, centum virgines Sarmaticas impregnavi.

A ktorysz

Anſel: *Pet. Damas:* *Ioa Dam.* *S. Method.* *A* ktoryſz taki *Dom* ieſt ſzczęsliwy, w ktorym niewinnosc ſzczegulna, więcey niz *Anielſka* kwitnie? Oto Matka *Nayświętſza* *Maria. Maria* Domus *DEI.* Domus *Virginalis. Maria* Domus *Divina, faciens nos per opera DEO placentia Domos Trinitatis. Maria Domus immaculata.* W tym Domie Nayswiętſzey Maryi znayduie ſię wſzelka cnota, wſzelka innocentia, niewinność ktora wdar Boſki oſobliwſzy idzie Kapłanom. *Erath.* Kryſztałom Serafickiego Oyca od *A*nioła prezentowanym napiſano *Lemma: Intus & Foris*, Kapłan kazdy, ma bydz nad kryſztały, na duſzy y ciele, *intus & foris.* Jako Nayświętſza Marya ma bydz kryſztałem.

Thrit. *Ber. de Buſt*

Cryſtallus lucidiſſima peccatorum mala depellens.
Cryſtallus in qua relucet ſplendor omnis ſanctitatis.

Joannes Baptiſta piſze Matce Boſkiey *Elogium: Umbram nescit.* Nie zna zadney by naymnieyſzey umbreli grzechu *Maria* *Bernard* Panna: *Maria gemmis ornata virtutum, geminoque mentis pariter & corporis decore præfulgida. A* S. Thomaſz *A*nielski rzetelniey: *Maria puriſſima fuit, quantum ad omnem culpam, quia nec originale, nec mortale, nec veniale peccatum incurrit.* W tym punkcie *M*atka *B*oſka Maria, Kapłanow ma bydz naydrozſze monile, po ktorych *B*og y ten ſtan Kapłanſki tey ſię upomina doſkonałości; *In tali ſtatu* *Mol.* *Sacerdotes, homines non ſunt. Quid ergo? Plusquam Angeli & Seraphim? cum Sacratiſſima DEIpara comparantur, Filii DEI appellantur & ſunt.*

W Athenach *K*apłani białych trzewikow uzywali do ofiar, pokazuiąc po ſobie iakas niewinnosc. *Albatis calceis candorem oſtende-* *Alex. ab Alex.* *bant.* Jezeli w Pogańſkich, do pieroſz w Chryſtuſowych Kapłanach kandory popłacaia; U Etknikow *ad Valuas* Pogańſkich Zakryſtyi przybyto dekret:

Tibullius.

Vos quoq; abeſſe procul iubeo. diſcedite ab Aris
Queis dedit heſterna gaudia nocte Venus,
Caſta placent ſuperis.

W dawnym Rzymie, lub u Pogan czytano *K*anon: *A*d *Divos adeunto caſte. pietatem adhibento, opes amovento: qui ſecus faxit,* DE*us* *ipſe vindex erit. A Auguſtyn* S. do nas *K*apłanow mowi: *Omnibus caſtitas perneceſſaria eſt, ſed maxime Miniſtris Eccleſiæ Altaris quorum vita, aliorum debet eſſe eruditio.*

Ieſt ziele ktore zowia *Agnus Caſtus*, Baranek czyſty, tego Baranka kto ſię dotchnie swiadczy Philo niewinnym zyie do ſmierci. *Philo.* *Caſtus & pudicus redditur.* Nayswiętſzy P. y zbawiciel, pod oſobami Chleba ieſt *Agnus Caſtiſſimus.* Codzien, y rękoma, y ſercem dotykac ſię w zyciu waſzym będziecie tego *B*aranka nogi Kapłani, pamiętayacieſz, a zebyscie byli *Caſti & pudici*, iaka była Marya. *Maria Agnus caſtus, ad perfectam caſtitatem perducens.* *Gon-*

Gondiſalvus, potym Toletanſki Infulat miał ten honor od *Nay*-świętſzey Maryi, że mu na pierwſza Mſza S darowała Ornat, *An*-ielſka w niebie żrobiony ręka, z taka dedykacya prezentu. *Immaculata Candido.* Ledwie nie rowne ſzczescie was nowi *Kapłani* potyka; bierzecie dzis pierwſzy raz na ſię, do odprawienia Mſzy S. przez *was* ſamych Ornat; a gdzieſz bierzecie? O to wobecnosci *Matki Bo*ſkiey, tu na tym mieyscu cudami ſłynacym; bierzecie prawie z rak ſamey Nay: *Maryi* Kapłanſkie Szaty, z ta pewnie obligacya, a zebyscie byli w zyciu waſzym, *immaculati candidi*, a potymy *Candidati, ad præmia vitæ.* Za Auguſta Ceſarza, pokazała ſię na powietrza cudem Boſkim Panna z *Synaczkiem*, y głos ſłyſzany był: *Hæc eſt ara Cæli.* Stawacie dzis pierwſzy raz przy tym Oltarzu, ſpoyzrzycieſz *w* niebo: a obaczycie *Nayświętſza Marya* na ręku dzieciatko *JEzuſa* piaſtuiaca, głoſem nieba do *was* mowię: *Hæc eſt ara Cæli.* Nie zien ſki to Ołtarz przy ktorym ſtoicie, ale niebieſki; ſtarayciesz ſię o *Auguſta*lia Cnot *Maryi*, á zebyscie godnymi Auguſtami zoſtawſzy nieba korony odebrali. Nie tak iak ow Apoſtata, ktory oddawſzy *vota* Troycy Swiętey iedynemu *Bogu*, y Matce *Boſkiey*, znowu dedykował zycie Czartu, y zginałby był, by była *Hæc ara Cæli*; przy nim do Majeſtatu Troycy S. nieſtanęła. — *Bern. de Buſtis.* — *Specul. Exemp.*

Jozef Swięty zamyka Trzywdar, *Tria in Donum*, Math. I. Wſpomina Ewangelia, iż *Jozef* maż Maryi, był maż ſprawiedliwy. *Joſeph autem cum eſſet vir iuſtus.* Sprawiedliwość Swięta, *Boga* to ſamego perfekcya, *Juſtitia DEum imitatur.* Tak Auguſtus Ceſarz mawiał *Pietate, & juſtitia Principes Dii fiunt.* Ariſtides za iednoſtaynym *conſenſem* poddanych, nazwany był ſprawiedliwym, ale ſprawiedliwym ſprawiedliwoscia *Boga*. *Ariſtides cognomento juſtus, divinissimam appellationem traxit juſti.* Sprawiedliwość według *Theologow* ktora ſię na łasce Boſkiey funduie, ieſt *Compendium & complexio omnium virtutum.* Jozef Swięty *vir juſtus*, w Jozefie S. była *Juſtia*, przez ktora nasladował *Boga*, bo był godnym, bydz domniemanym Oycem Chryſtuſa. *Juſtitia Joſephi DEum imitatur.* Jozef S. był *vir juſtus*, Swiatobliwoscia y łaſka Boſka oſobliwſza utalentowany, iż ſię ſtał godnym piaſtunem Zbawiciela ſwego. *Jozef* S. *divinam appellationem traxit juſti*: bo Jozef Swięty; *compendium & complexio omnium virtutum.* Kapłan kazdy ma bydz Jozefem ſprawiedliwym: *Ioſeph vir iuſtus.* *Jozef* Chryſtuſa Piaſtunem, y ſprawiedliwy! Kapłan Chryſtuſa nie iako ſtworca. *Sacerdos Creatoris ſui Creator*, o iakiey tu Cnoty, iakiey ſprawiedliwosci za łaſka Boga potrzeba? Gdyby to tylko *Kapłani* byli: — *Math. 1.* — *S. Auguſt. Lib.* — *Plutar.* — *Magis.* — *Bernhar.*

Duces Domus Iſrael. Michæ. 3.
Cuſtodes ſuper muros Ieruzalem. Iſai. 62.

 Amici

Amici DEI.	*Psal.* 138.
Pastores Ovium.	*Joan.* 21.
Dispensatores Mysteriorum DEI.	1. Cor. 4.
Clypei Turris Davidicæ.	Theodoretus.
Sponsæ Divinæ Oculi.	Item.

*A*le kiedy to *K*apłan y Hetman y Krol, y Stroz y ten *k*torego niebieſkie Straze pilnuia; *k*iedy ieſt y *P*rzyiaciel *B*oſki. y Boga nie iako Ociec. *K*iedy to Kapłan y *P*aſterz y Monarcha, y Dyſpenſator y Goſpodarz, y Tarcza, y *H*etman, y Oko Oblubienicy, y Oblubieniec, y Człowiek y zwoli Boſkiey, y coś nad ludzi. *Sacerdotes quodammodo Dij, Dijs non detrahes.* Tu potrzeba *compendium* cnot wſzyſtkich, tu potrzeba *Jozefa* ſprawiedliwosci. *Xerxeſa* piaſtun Darius, nazwany był; *DEus vivens.* A Kapłan co dzien piaſtuie *Boga* pod oſobami chleba, iaka tu ſumnienia, powinna bydz complexya? *Iuſtitia complexio omnium virtutum.* Filozof maluiac ſprawiedliwość; dał iey głowę Minerwy, okoDianny, ſerce *M*etella, ręce *A*thenſkiego Phocyona, a to dla tego, ze Minerwa *Dea Sapientiæ Dian*ı *Dea caſtimoniæ*, Bogini niewinnosci, *Metellus pius* pełen ſwiatobliwosci Focyon niezmierney dobroci, *Phocion bonus.* Kapłana cnota z tego Obrazu ma bydz formowana. W *K*apłanſkiey głowie powinna bydz madra Minerwa, bo to Kapłanſka; bydz *Sapientem in Sermone*: Powinna bydz w oku: *Dianæ caſtimonia*, bo Kapłan *in tali ſtatu homo non eſt.* *P*owinno bydz ſerce Kapłanſkie ſerce *M*etella, Phocyona; bo *K*apłan: *pluſquam Angelus pluſquam Seraphin.* Zgoła cały *K*apłan ma bydz Jozef. *Vir (ex omni ratione) juſtus.*

[margin: *Exod.* 22. / *Diod.* / *Ethicor.* / *Epitom.* ...*nc. Aut.* / ...*Mol.* / ...*Mol.*]

TRZYWDAR III.

to ieſt;

TRIA IN DONUM.

NOwym Kapłanom S. Oyca Patryarchy Franciſzka przynalezy kleynot *Trzywdar*, *Tria in Donum.* *Franciſzka* Trzywdar, *Fides, Spes, Charitas.* *Wiara* według *A*uguſtyna S. *radix omnis bonæ actionis.* *Wiara* fundament wſzelkich akćiy, y dobrych uczynkow. A czyieſz, iezeli nie Kapłanſkie maia bydz naydoſkonalſze akcye? Bog mowi: *Suscitabo mihi ſacerdotem fidelem.* y przydaie zaraz: *qui iuxta cor meum, & Animam meam facit.* Kapłan Bogu wierny, dzieło rak Jego; Kapłana wiernego Bogu y Stworcy ſwoiemu; *wſzyſtkie* Akcye, całe zycie, według Serca, według duſze, y intencyi *Boga.* *juxta cor & animam.* Ktorych akcyi wykonac niepodobna, bez wiary, miłosci *Boga*, y nadzieı. Proſper

[margin: *Reg.* 5.]

S. powie

S. powiedział o Kapłanach, *Claves cælestes in manibus gestant.* Ka- S. Prot.
płani od Nieba klucze maia, klucze do nieba osobliwsze, ktore przy Kapłanach zostaia: *Fides, spes, & Charitas.* Trzech Kolorow zazywał naywyzszy Kapłan Aaron według woli Pana Boga: *triplici* Num. 5.
colore hyacintho, purpura, cocceo. voluit Deus Aaronem vestiri. Hyacynth wiara, *purpura* miłosc Boga, szkarlat nadzieia, wtych kolorach Kapłanska dusza podoba się Bogu. *Naywyszych* Kapłanow, *summos Pontifices*, dwudziestu y dwu *Męczennikow continuata serie.* Bo- D. signis
zius maluie obraz, na kazdego czele, pisze: *Fides*, na sercu: *Charitas*, w Ecclesiast.
ręku Niebo wyraziwszy, nad nim pisze; *Spes.* Zaden Kapłan poczawszy *a supremo capite*, nie utrzyma się przy niebie; iezeli złotego Charakteru niedotrzyma Bogu, ktory iest *Fides, spes & Charitas.* Paweł S. pisze do Timotheusza: *Exemplum esto fidelium in verbo, in conversatione & charitate & fide.* *Kapłanski to Trzywdar* ktorym się S. Francissek pieczętuie, chocias z Kapłanem nie iest. *Fides, spes, per conversationem cum cælestibus; charitas.*

Czasu pewnego ma Francissek S. wizya, przychodzi do niego Chrystus y mowi: Francissku dayze mi co: Odpowiada pokornie Panu Francissek, o moy Panie! nie mam ci nic przy duszy moiey, tylko ciebie szczegulnie Boga mego: *DEus meus & omnia.* Chry- S. Bonav.
stus, Francissku poszukay ieno, á zasz znaydziesz co, sciagni ręki do kieszyni: sciagnie S. Ociec na roskas Zbawiciela, az znayduie Węgrzyn.
przy sobie trzy złote tabliczki, iak gwiazdy *Tria in donum tres Stel-* in Talam:
læ. Na owych gwiazdach złotych Niebieski charakter, na iedney Sponsæ.
paupertas, na drugiey *obedientia*, ne trzeciey *Castitas.* Do Herbownego Kleynotu Zakonnego Kapłana, ba ledwie niekazdego, *hæc tria in donum należą.* Chrystusa pierwszego kapłana, *Nomen super omnem?* dla czego? dla szczegulney obedyencyi. *Propter obedientiam.* Philipp.
Kapłanskie Imię. *Summa bonorum omnium*, Kapłanskie Imię. *Mira-* S. Ignat.
culum stupendum. Kapłanskie Imię nad Krolestwa. *Sacerdotium* Smirn.
regno excellentius. Wszystkie Imiona wielkie swiata, wszy- S. Clem.
stkie tytuły. Ołow prosty; Imię Kapłanskie pierwszey proby złoto: *Aurum non tam pretiosius est plumbo, quam regia potestate, al-* S. Ambr.
tior est dignitas Sacerdotalis. Nomen super omne nomen, ale to Imię ta *excellencya* temu słuzy, ktoremu słuzy y *Obedientia*, swiadczona Kosciołowi Bozemu, Bogu w Przełozonych. *Christus factus est obediens & donavit illi nomen quod est super omne nomen.* Słonce Doktorow Augustyn swięty mowi: *omnibus Castitas pernecessaria est,* S. Aug.
sed maxime Ministris Ecclesiæ altaris. Do Herbu Kapłanskiego Anielska należy niewinnosc, miły to pieniazek, miła gwiazdka Panu y Zbawicielowi naszemu w Kapłanie *Castitas*, kapłani ktorzy się ta gwiazdka niepieczętuia, w oczach Panskich biedacy, czy oraz y biada- S. Bern.
cy. *Væ illis qui ambulantes in carne, DEO placere non possunt, &*

placere

placere præsumunt. Miodopłynny *Bernard* dyskurs zaczyna: *Quid quid Sacerdos, præter necessarium victum, & vestitum simplicem de altari retines, tuum non est, rapina est, sacrilegium est.* Kapłanie poswięcony Bogu, cokolwiek masz oprocz wyzywienia uczciwego, y przystoyney a ubogiey suknie, nie twoie to, zdzierstwo to, święto kradztwo to.

Pretenduie Pan JEzus tego kleinotu. *Tria in donum.* Trzywdar od kapłanow. *Obedientiam Castitatem & Paupertatem*, osobliwie od *Franciszkow* od kapłanow zakonnych. Simon z Cháldeyskiego ięzyka. *Obediens.* *Antoniego* S. Lilie dokumentem ze Antoni: *totus Castitas. Laurentius totus Paupertas. Laurentius thesauros --- dedit pauperibus.* Nazywa się ieden zwas w *Zakonie* Simon, drugi Antoni, trzeci Laurenty, czy Wawrzyniec: *Ia* zas zyczę Bracia moi, aby zwas kazdy przez zycie wasze, iakoscie obiecali *Bogu* przy Professyi waszey, był *Simon, Antonius, Laurentius. Obedientia Paupertas, Castitas, tria in donum.* *Henryk Krol Francuski*, kazał sobie dawac do stołu trzy talerze. Na pierwszym był wyrazony ukrzyzowany Pan z Inskrypcya: *Cibus cordis*, na drugim księga z napisem: *Cibus mentis*, na trzecim, chleba bulka *cum Lemmate*: *Cibus ventris.* Przy kazdey ofiary Panskiey kommunyi, Chrystus będzie pokarmem waszym, ktorego z pateny, iako z talerza pozywać będziecie *cibus cordis, cibus mentis, cibus ventris.* więc za te *tria in donum*, Trzywdar *JEzusowi*, z całego serca conseruycie wzaiemnie wzyciu, *obedientiam paupertatem, & castitatem*, bo to są miłe iako *w Franciszku oblectamenta* appetytu serca JEzusowego.

Annal. Gall.

TRZYWDAR IV.

Hoc est:

TRIA *IN DONUM.*

TRzywdar, *tria in donum* iest *insigne* krolewskie. *Tria sunt munera Regum.* nowo narodzonemu Panu Monarchowie ofiaruią dary; co za dary? Mirę, kadzidło, y złoto. *Thus, aurum Myrrham Regiq; Hominique, Deoq; dona ferunt.* Złoto krola, kadzidło kapłana, a *Myrrha* znaczyła mękę *Pana.* *Macie* iuz odemnie nowo urodzeni kapłani *złoto in donum* krolewski tytuł. *Sacerdotes omnium sublimitatum, sublimiores estis, solo DEO & creatore vestro inferiores.* kadzidło iest *Symbolum submissionis & venerationis & Latriæ cultus.* Nie moze kapłan godnie *Mszy* Swięteyodprawic bez ukłonow, bez rewerencyi nalezacych *Bogu*; S. *Franciszek* na

...tianus. ...van.

ſzek ná koláná upadał przed káplanámi. S. Antonius Puſtelnik krzyzem lezał u nog káplánskich, poki błogoſławienſtwa od nich nieodebrał. Káplán o ziáka unizonoscia, z iáka ſubmiſſya ciáłá y duſze, kłaniac ſię u Ołtarza powinien Pánu ſwemu, y Bogu ſwemu. *Sacerdotum donum thus Symbolum ſubmiſſionis &c. Myrrha Paſſionis dolores Christi* ſimbolizat, ukrzyzowany Pan, bolesci iego, męka iego kleynot to naydrozſzy káplánski. *Krolowie Perscy* mieli oſobliwſzy *Pokoy*, wktorym było pięc millionow talentow złota, na tym złocie y tych millionach zaſypiali, zkad ow Skárb piaciu millionow talentow złotá. Názywáno: *Cervical Regum.* Nad wſzelkie ſkarby ſkárb JEzus ukrzyzowany, nád wſzelkie milliony, niepoliczone bolesci, y krwi rozlania przy męce Pana. Nad pięc millionow tálentow oſobliwſze pięc ran JEzuſowych; tu w Chryſtuſie wasz káplanow pokoy, tu w ukrzyzowanym wałze ukontentowania, rany JEzuſowe pięc *cervical Sacerdotum*, te *Trzywdar* za kleynot mieycie odemnie. *Aurum thus & Myrrham.* Herb Trzywdar *ſeu tria in donum.* Oprocz trzech gwiazd zawiera w ſobie trzy krzyze: *Sunt tres cruces Trzywdarz in præmium meritorum.* Kapłan idac do Mſzy Swiętey wſzyſtek powinien bydz w krzyzach. Ma w oczach krzyz, *ut Christi veſtigia diligenter inſpiciat, & ſequi frequenter ſtudeat.* Ma Káplan za ſoba krzyz na Apparacie *poſt ſe cruce ſignatus eſt*; á żeby dla ukrzyżowanego wſzyſtkie przykrosci gorzkosci ochotnie znoſił, y ſobie smakował. *Ut adverſa quælibet ab alijs illáta clementer pro DEO toleret.* Ma krzyz ktory nieſie na *velum*, ázeby grzechy swoie y náymnieyſze defekciki opłakiwał, *Ante ſe crucem gerit, ut propria peccata lugeat.* Ten kleynot, *Tria in donum* trzy krzyze mieycie odemnie, *donec gratiam & miſericordiam meritorum veſtrorum in præmium* wezmiecie od Boga.

Athenæus

Ex Okolſki.

Ex Lobner.

TRZYWDAR V.

Hoc eſt:

TRIA IN DONUM

JEſzcze wam conferuię Trzywdar *Eccleſiam, Patriam, & Religionem.* Pewny *Monarcha* Frankow, noſił w koronie Skowronka z Inſcrypcya: *Cælum cane, terrám tace.* O niebie myslec nie o ziemi Pana tego, *Kapłanſka funkcya*, á oſobliwie przy Ołtarzu Panſkim, *aby* niebu chwałę oddawał, ale oraz tez zeby pamiętał y na ziemię, na kosciół *Bozy* na ziemi woiuiacy. *Cælum & terrarum cane, non tace.* Samuel do Ludu mowi: *Abſit a me hoc peccatum in Dominum, ut ceſſem orare pro vobis.* Kapłanſka to obligacya modlic ſię za lud Bozy, za zgromadzenie kosciola *Bozego.* Na ten czas Izraelſkie woyſka tryumfalne goſciły z *Amalecytami* na woiennym

1. Reg. 12.

placu, gdy Moyżeſz za Izraelczykami goraco ſię modlił, *cumq; Moyſes levaret manus vincebat Iſrael.* Na ten czas kosciol woiuiacy, ludzie wierni, tryumfuia z nieprzyiaciela, kiedy Kapłan do Pana Boga przy ſtraſzney ofierze Panſkiey ręce wyciaga. *Quamdiu Sacerdotes manus Suſtollunt, & precibus incumbunt, interea dum mundi conflictus durat, victoriam penes populum manere.*

Exod. 17.

Lemovix.

Medyk pewny, ktory w chorobie ſluzy S. Franciſzkowi, uſkarza ſię przed Swiętym, iz mu ſię kamienica wali, S. Ociec urwawſzy kilka włoſow z korony dał ie Medykowi, z ta obligacya aby ie w owe reſpadliny murow, w kamienicy ſwoiey włozył, co gdy wykonał, owa kamienica iuz o włoſek nie upadła, wſzyſtka na nowe powſtała, y owe ſzerokie ſcyſſury w murach tak ſię zwarły, ze na włos znaku wnich nieznać było. Wala ſię mury Kosciola Bozego, tyle razy ile godni kosciola Bozego Prałaci, Senatorowie, Panowie umieraia: W Polſzcze naſzey wielcy Infulaci y Swięci, iako cegiełki zmuru wypadaia y w ſmiertelnych rozſypuia ſię Mogiłach; iako nie dawno napatrzała ſię Warſzawa, Rzucaycie wte mury Franciſzkowi Kapłani włoſy waſze, *Capilli minimi ſunt opera noſtra,* akcye kapłanſkie waſze, *memento waſze;* aby kosciola Bozego mury, wſzechmocnosc Boska z twierdzic raczyła. *Et rogante pro eis Sacerdote, propitius eis erit* DEus. Demetrius powiedział: *Quantum in bello poteſt ferrum, tantum in republica poteſt eloquentia;* a ia mowię *tantum in Eccleſia Oratio.* Rozgniewane niebo modlitwa Eliaſz ogniſty mityguie: *Verbo Domini continuit cælum.* Modlitwami ogniſtymi pioruny niebá támuia kapłani *Sacerdotum preces ignis inſtar eſſe, ardere velut faculas, & cælo habenas iniicere.* Powſtan, chwal Boga w nocy y wednie kapłanie, wyley iako wodę duſzę twoię przed obecnym Maieſtatem iego, podnies ręce twoie do Pana za duſzámi malinkiemi, to ieſt zá wiernymi? ia przydaię y niewiernymi; *Conſurge lauda in nocte, effunde ſicut aquam cor tuum ante conſpectum* Domini, *leva ad eum manus tuas, pro anima parvulorum tuorum, ideſt pro* Reipublicæ *Chriſtianæ ſalute, populi & incolumitate.*

Escobar. eſt a Węgryn.

Levit. 4.

Plutar. in vita.

Eccl 48.

Petr. de Beſſe.

Thren. 2.

Daię wam nowi Kapłani *Patriam,* ktora *intra memento* koniecznie powinniscie pomiescic waſze. Ktoraz to Oyczyżná, *Patria* waſzá? Oyczyzná wáſzá tam gdzie Ociec y Matka. A wiecieſz kto ieſt Oycem waſzym, Matka waſza, ile ieſtescie Reformatami, tu na tym mieyscu? Ociec Matka, *Patria* waſza, ſa Domy Jasnie Wielmożne, Działinſkich, Bielinſkich, Zamoyſkich, Czapſkich, *Celſiſſimæ Proſapiæ* Wysniowieckich. *Traian* kazał wyſtawic Fortunę złota, z ktorey pierſi iedney mleko, zdrugiey wino płyneło, lud czerpał a zá Traianem, łzy na wiecznosc poſyłał. Jasnie Wielmozny (a wſpomniemyſz ze cię, bez wylania łez Oycze y Dobrodzieiu nas

Xiphili.

ubogich

ubogich) Thomaſz Dziáłinſki *S. P.* Fundator, złota to Fortuna, nalzey *Prowincyi* Wielkopolſkiey była, czerpalismy ſłodkie *Nektary* affektu Oycowſkiego z pierſi *Pana* Tego; á czy nie ſłuſzna á zebyśmy, a oſobliwie dnia dziſieyſzego, wy nowi Kapłani, Bogu zwynieſionymi rękoma przy *Elewacyi*, y ofiarowaniu męki y zaſług Chryſtuſa; ſupplikacye waſze łzami ozdobione poſyłali. *Accingite vos & plangite Sacerdotes, ululate Miniſtri altaris* --- zebrzac miłoſierdzia Boga, iezeli ieſzcze w ręku ſprawiedliwosci Boſkiey zatrzymana ieſt Duſza Pana tego? *parce Domine, parce.* Ten *Pan* prawdziwy to był Pogonczyk, ktorego nigdy nie była *otioſa dextra*, Pogonczyk ten naymnieyſzego *Brata Zakonnego* ſzukał ſcigał gonił złaſką ſwoia, ktoremu by był dobrze, dla miłosci *Boga* czynił: Ioel. 1. Ioel. 2. Sopho. 7.

Non ne putas largas, hunc habuiſſe manus? Propert.

Zeno Ceſarz zaslubił ſobie affekt ubogich ſierot, y *Matki Boſkiey* obfitemi iałmuznami, z ktoremi dzielił ſię złotemi *Krolewſkiemi* ſygnetami, gdy z ſkarbu Krolewſkiego nieſtawało złota *Złomany* Pierscien *J. W. Woiewody*, to nam na oko pokazuie: ze *dimidium bonorum ſuorum nobis pauperibus*, zchęcią *dedit*, Swiatobliwie koniekturuię iz ſobie tu na tym Fundatorſkim zaslubił mieyscu affekt Matki Boſkiey, y ma błogosławionych tytuł. *Beatus qui intelligit ſuper egenum & pauperem*, iednak waſza *ad Aras* obligacya kaze, ſtawic ſię *obſecratione pro omnibus ſanctis.* a moia was exhortowac do zawdzięczenia bogatych Dobrodzieſtw: Prat. Spirit. Pſal. 40. Ephes. 6.

-- -- *Tendentibus ad ſidera* Ex Claud.
Manibus, date lilia. -- -- Ex Virg.

Przy dziſieyſzey ofierze Panſkiey, iako y przy kazdey napotym, ofiaruiecie y ofiarowac będziecie, niewinnego w ciele ludzkim *Baranka* Oycu przedwiecznemu: *Aries Mactatur ad Aram.* przy tey Naydrozſzey y nayprzyiemnieyſzey Bogu *Hoſtyi*; pamiętaycie: *Mementote*, y na złotego Junoſzę Jasnie *Wielmoznych Bielinſkich*, ktory z niebieſkim *Barankiem*, niechay ſpołem idzie, Bogu zrąk waſzych na prezent. Sedulius.

Stat Hoſtia ad Aras
Reddita DEO plaudat ovis. Tibull.

Druzilla Rzymianka, bogato w kleynoty ubrana, w *Weſty Bogini* modlac ſię Kosciele, a potym maiac odchodzic z kłada z ſiebie dyamenty y kładzie na Ołtarzu Bogini, mowiac: *Gemmæ ſerviant DEæ.* A wtym zawołaia *Kapłani*: *Eſto Felix Druſilla, quæ ultro Diis das manus.* Trudnoc tego zapierac, co iawno ieſt ſwiatu Polſkiemu. Nię mogła więcey Druzylla Rzymſka rzucić pereł na ofiarę *Weſty Bogini*, iako Jasn: *Wiel:* Tereſa z *Bielinſkich* Woiewodzina Chełminſka, rzuciła *Gemmas*, na honor y ozdobę Matki *Nayswiętſzey* na tym mieyscu cudo- Ertrem.

cudowney: *Gemmæ serviant Mariæ.* Gdyby serce tey Druzylle drugiey, było złotym runem, gdyby było naydroższym dyamentem, rzuciła by ie, *w*te ktore szczodra ręka Pańska wynosi, Kłasztorku naszego mury. *Ultro Diis dat manus*, ktoremi łaskami, inszemi w krotce niepoliczonemi, zaras przy Primicyach *waszych* obliguie was; azebyscie wzyciu waszym, niezapomnieli apprekacyi duchowney. *Esto Felix Druzilla, esto Felix Teresia.*

Beyerl. Trogo Justinus, powiada iz ustarozytności w wielkim respekcie były kopiie; zkąd *Bogowie* trzymali w ręku iako własne insignia kopiie, nanich krole*w*skie korony, X*ia*zęce Mitr*y*, wiktoryalne *L*aury, Fortuny *w*ieniec złot*y*, znapisem : *His debetur.* Przy Solennizacyi *T*roycy Swiętey, przy prymicyach was trzech kapłano*w*, oddaię *w*am poniewasz *Dii estis.* Trzy Herbowne kopije J. *W*. Domu Zamoyskich, Fundatoro*w* naszych, y Duchownych Oyco*w*; Uproscie u *B*oga, *his marte secundis hastis*, a zeby się roskwitł*y*, w *J*as: Wiel. Łowczym koronnym, a Syndyku naszym Apostolskim, rozrosł*y* w złote korony, *y* insze przy łasce *B*oskiey wysokich honorow Laury. *Affigite hastas Diis, dignas inde Coronis.* Silvius.

Wielkie elogia, pisza *A*uthoro*w*ie G*w*iazdzie owey, ktora trzech Monarchow, do no*w*onarodzonego *P*ana prowadzi: *Chrysostom S.* pisze jey *lemma*: *Illustrior cæteris.* S. Ignatius: *Lux inenarrabilis. Prudentius. stella quæ solis rotam vincit, decore, & lumine.* Maldonatus. *Stella hæc Angelus. Augustinus stella hæc fuit Spiritus Sanctus.* Pewn*y* Doktor o ktorym Lovanien: s*w*iadczy, wowey Gwiazdzie upatrzył Osobę malinkiego *J*EZUSA. *Hæc stella insignita fuit imagine pueri.* Hostya w ręku waszych kapłańskich po pos*w*ięceniu, iest Gwiazda jasnieysza nad insze Gwiazdy. Jest swiatło niew*y*powiedziane. *Illustrior cæteris Lux, inenarrabilis.* Tey G*w*iazdy Splendory celuie słoneczne, S*olis rotam vincit decore & lumine*, ta Gwiazda o*w* Anjoł, *magni Consilii*, ta Gwiazda *w*zięta *pro contento*, iest *per concomitantiam Spiritus Sanctus*, jest *insignita imagine pueri.* tu jest prezencya Chrystusa z Cialem *y* Bostwem, y z wszelkiemi doskonałosciami. *W*ięc gdy to niebieskie *insigne* w ręku miec będziecie; przypomnieyciesz sobie złotego Leliw*y* Wiel: *J*mci *P.* Starost*y* Bratyanskiego, Łakowskiego, *y* Kleckiego Gwiazdę ile *associatam Trinis Zamoysciorum Hastis.* *U*proscie u Bogu, ab*y* tey *Gw*iazdzie przy Splendorach Niebieskich, *A*njeli, y sam Bog assystował. *Stella lux inenarrabilis, Spiritus S. Angelus.* Supplikuycie, Troycy Nayswiętsze*y* Majestatom, ab*y* od tey Gwiazd*y* Monarchom *S*plendor wynikał, prowadzacy Regnantow do Boga. *Hæc stella evadat illustrior cæteris, Luce inenarrabili vincat Regum soles, solia vincat decore & honore.* Ex Cornelio doctissimo.

W Roku 1698. *Monologium* Franciscanum, (oprocz Braci pokutuiacych trzeciego Zakonu S. *F*ranciszka) rachuie *P*rofessow *w* samym

mym Zakonie Braci mnieyſzych, około połtorakroć ſto tyſięcy. Piękna to liczba, piękna ſumma, tak wielu duſz poświęconych Bogu, ktorey iuz tych lat tyſiącami nadroſło. Tę ſummę, y cały Zakon waſz, mieycie w Regeſtrze codziennego *memento*, á ſupplikuycie Bogu, aby te tyſiące Braći mnieyſzych w milliony złaſki ſwojey multyplikował, y zeby wſzyſcy ci, ktorzy ten święty Zakon przyimuią, byli z łaſki Panſkiey: *Cives Sanctorum & domeſtici DEI.*

Doktor narodow Paweł S. mowi do Theſſalonicznykow: *In omnibus gratias agite: Hæc eſt enim voluntas DEI in Chriſto, IEſu, in omnibus vobis.* Wola Boſka przez Chryſtuſa ta ieſt, a zebyśćie Bog zapłać kazdemu powiedzieli, kto wam dobrze oſobliwſzym ieſzcze ſpoſobem czyni. A uwazayćieſz *ad Aras* Kapłani, łaſkę wam ſwiadczoną Wielmoznego, Przewielebnego, Imci X. Dziekana Nowomieyſkiego, aſſyſtuie wam przy pierwſzych ofiarach Panſkich, zwiękſzym affektem nizeli *Socrates Lamproclo Filio*, przy ochoćie. *Majori pietate* wam ſluzy przy Ołtarza Ceremoniach, nizeli *Ageſilaus* Synowi, nayukochanſzemu w krotofilnych dywertencyach. Sama ſłuszność kaze, *gratias pro gratia tribuere.* Znaycieſz tego *Pana Synowie* Oycem, tego Informatora Nauczycielem, tego Aſſyſtenta oſobliwſzym Dobrodzieiem a pamiętaycie ze *per totam vitam Spiritualem* Patrem *venerari maxime decet.* *Junius Bruthus*, ſadzi Synow y dekretuie na ſmierć na co *Livius* mowi: *Exuit* Patrem *ut Conſulem ageret.* W. Imc. X. *Archyprezbyter exuit Dominum ut ſervum ageret.* zapomina powagi Panſkiey, wyſługuie ſię wam przy waſzych Prymicyach, a zeby ſobie u Troycy S. wyſłuzył, *præmium Coronæ*, u was zas *perpetuum* w zyciu *memento.*

TRZYWDAR oſtatnie.

to ieſt:

TRIA IN DONUM.

NA oſtatek, macie odemnie Trzywdar *Tria in donum*. Trzech Superiorow waſzych. Pierwſzego Superiora Imię nie ziemſkie, ale niebieſkie, nie ludzkie ale Anielſkie. *Archangelus.* To Imię moniſe niech będzie ſerca waſzego: *Sacerdotes plusquam Archangeli*; ktore wyrazić w was mogą, i mitacye wyſokich doſkonałości Oyca waſzego, do kazdego zoſobna mowię:

Angelo curæ genus eſſe noſtrum,
Qui DEum vero colimus timore,
Aſpice, exemplis probat hæc abunde
Pluribus ætas.

Wielkie łaſki ſwiadczy Pan Bog Lothowi w Sodomie, Elizeuſzowi miedzy nieuchronnym prawie nieprzyiacielem przez Aniołow:

Angeli Lothon Sodomæ tuentur,
Inter infeſtos Eliſæus hoſtes
Angelis cinctus, nihil extimeſcit.
Bellica ſigna.

Daniel Prorok w więzieniu wolny od niebeſpieczenſtwa zajuſzonych Lwow prawie w smiertelnych umbrach, iak na nowo zyie, z woli *Boga* przez Aniołow:

Totus eſt inter medios leones,
Angelis ſeptus Daniel Propheta,
Sic regit ſemper DEus his miniſtris,
Omnia noſtra.

A maiąz rekompenſę od Lothow, od Danielow teſz *Dobrodzeie* Anjołowie *Archanjołowie?* maią.

Gratias dicunt ſimul accinentes.

Lothami, Danielami, wam bydz potrzeba *Bracia* moi *Neo-Miniſtri* azebyscie umieli waſzemu *w* ciele Archaniołowi, *gratias agere, gratias accingere.* Sodoma, *g*łębokie iaſkinie, pełne niebeſpieczenſtwa, ſwiat. W Anielſkich, *w Archanje*lſkich ieſtescie ręku, *gratias agentes ſimul accingite. Alphonſus Aragonius*, po trzy razy na dzien mowi: *Deo gratias, Deo gratias, Deo gratias,* pyta Senat, za co tę ceremonią odprawuie, Krol? łatwo odpowie: *Deo gratias, quod me hominem, quod Chriſtianum, quod Regem fecerit.* Nauka umieiętność ludzmi czyni; Chrzescianinem doſkonałym duchowne zycie, *Krol*em promocya do *Kapłan*ſtwa; *A* komuſz *Deo gratias* dzis przy pierwſzey *Pan*ſkiey ofierze? iezeli nie Oycu waſzemu Anjołowi *Ar*chanjołowi *in carne* człowiekowi, ktory was do Nauk applikuie, w duchownym zyciu po *An*ielſku chowa, na Kapłanſtwo, na honor Regnantow, promowuie. DEO *Gratias Archangelo, quod vos homines, quod Chriſtianos, quod Reges fecerit.* Dzis Ociec wasz, *ad Aram Cæli w* Rzymie po ſkonczoney Generalſkiey Kapitule, Troycy *Swiętey* za was ſię modli, y do was ſię wybiera. *Sequitur affectu innato juvenem Pater, in recompenſam, w* Dar, *ad Aram* Beati*ſſimæ occurrite* ſwiętemi, a przynamniey ſwiatobliwemi retalacyami, Synowie Oycu, kazdy z was ſerdecznie mowiąc. *Gratias ago Plato w A*thenach po ulicach, po *R*ynkach nie biega, ale lata, uſtawicznie wołaiąc; *Gratias ago,* za co miły Platonie, to uſtawicznie *Gratias agamus* ſpiewaſz? *Eo quod Mas, quod Græcus, quod Athenienſis, quod tempore Socratis, a quo potui dirigi natus ſum.* Nie po rynkach, nie po ulicach, ale przy ſtraſznych ofiarach Panſkich dzię*kuy*cie *Bogu*, ze nie Athenczykami, *Grek*ami nie Sokrateſa ale Archanioła, zaſzczycać ſię macie przez zycie całe edukácyą. *Deo gratias. quod tempore Archangeli, a quo dirigi poſſetis nati eſtis.*

Wtory wasz ſtárſzy, y przełozony W. X Kommiſſarz *Prowincial*ſki, ieſt Imieniem *Bonaventura. To Donum*; ten dar, Kapłanſki ktore ieſt dokumentem oſobliwſzey, oprocz tyſiąca cnot, pokory. Kapłanſkać to cnota pokora, ktora ieſt *tutiſſimus, omnium virtutum theſaurus*, ten *Skarb* wtym ſię zawiera Imieniu *Bonaventura* (przydam) y Oſobie. Gdy S. *Bonáwen*rura dla pokory, nie śmie do Ołtarza y Mſzy *S.* przyſtąpic, Anioł Panſki Kapłanowi celebruiącemu wziawſzy połowę *H*oſtyi, S. Kontemplanta z woli *B*oſkiey kommunikuie. *Demiſſæ mentis humilitate potius, quam ex injuſtitia*

justitia, pluribus diebus ab Eucharistiæ perceptione abstinuisset, quadam die dum devote missam audiret, & passionem Dominicam meditaretur, DEus respiciens ad illius humilitatem, particulam consecratæ hostiæ de manu celebrantis, per Angelum acceptam, illius ori clementer immisit. Imię przy Imieniu Bonawentury, daię wam Wdár y Pokory Cnotę; ten ci to dar naynizszey Zakonney submissyi, wysoko goruie pokornych Bonawenturow do samych Maiestatow Boskich, takim się sam Bog kommunikuie w siebie człowieka transformuiąc. *Beatus igitur ille, qui se cognoscit & demisse de se sentit, ita enim homo fit DEus, & mirabili quadam metamorphosi in divinam naturam transit.* O iak szczęśliwe pokornego Kapłana Bona! nieomylnie: ventura.

Macie *superiorem Loci*, trzeciego W. X. Prezydenta, tego Imię Ian. *Ioannes est nomen eius. Joannes idem quod gratia.* Kapłana każdego Imię ma bydz *Joannes*, imię *gratia*. Łaska Boska, skarb nieoszacowany; ktorego skarbu zaden rozum ludzki szacowac niepotrafi. *Nescit homo pretium eius, non adæquabitur ei aurum.* Elzbieta Angelska Krolowa przychodzi do Kanclerza koronnego, ktorego gdy się szczupłey Monarchini dziwuie rezydencyi, Kanclerz odpowie. *Ædes hæ o Regina, non sunt nimis angustæ, sed tua Majestas me fecit nimis Magnum pro his ædibus.* Malinkich Ludzi szczupłych w oczach swiata wielkiemi czyni łaska Boska, *Hic magnus coram Domino.* Osobliwszy to talent *Joannes*, osobliwszy *gratia*. W Hiszpanyi, w Prowincyi S. *Jakuba* dziwy, cuda niesłyszane Pan Bog przez Aniołow robi, w dzien S. *Jana* Chrzciciela, Jan swiatobliwy Minorita, widzi w Refektarzu będąc, Niebo się otwieraiące, z Nieba Anioła z złotem piorem, z złota tuwalnia y nożem z stępuiącego, ktory począwszy od czytaiącego do stołu, pierśi wszystkim rozrzyna złotem charakterem wyraża na sercach, owe słowa: *Joannes est nomen eius.* a skonczywszy skrypturę, zawiera wszystkim pierśi mowiąc: *Confirmatum est nomen eius. Mieycie* Imię *Ioannes*, odemnie w Dar przy nowey Mszy S. To szczęśliwe Imię, *Ioannes est nomen eius. Gratia est nomen eius,* Aniołowie wászy Strozowie, pisac będą złotymi Charakterami na sercach waszych; iezeli według wokacyi waszey będziecie wzyciu Humiliantami: *humilibus dat gratiam*: iezeli łaski daney wam od Boga będziecie Cooperatorámi. *Sicut ignis indiget lignis, ita & gratia alacritate nostra.* Potwierdzi Niebo w łasce swoiey was. *Confirmatum est nomen eius,* iezeli z Bogiem y Zwaszymi superiorami certowac będziecie w dzięczna y pokorna rekompensa: *Qui gratiam retinere desiderat, sit gratus pro gratia data, cautus sit & humilis ne amittat.*

KON-

KONKLUZYA.

NA oſtatek Trzywadar, *tria in donum* daię Wąm *Capita* Trzy głowy. Głowę kapłanſką, Głowę politycznego ſtanu, y głowę tu Zgromadzonych. Na to te Głowy, w Dar wąm dedykuię, azebyſcie ie poſwięconemi rękoma przez prezencyą Zbawiciela. uſciſkali. y ubłogoſławili S. Iadwiga Xięzna Polſka, gdy grzmiało, pioruny biiły Kapłańſkie ręce na głowę ſwoię kładła maiąc ſobie owę im pozycyą, a oſobliwſzą protekcyą duſzy y ciała, *aſſerens ſæpe ia ſibi, tam quo ad animam quam quo ad Corpus fuiſſe ſalutare.* Grzechy a oſobliwie cięszkie, ſtraszne to pioruny na czyie ſumnienie lecą dobrowolne exceſſy. tam ſurowoſci Boſkiey. y ſtraſzney ſentencyi potępienia biią pioruny *Diſcedite á me maledicti in ignem æternum.* Za Alexandra Ceſarza uderzy Piorun w Rzymie w Jowiſza ſtatuę, aż złota ręka Boſzka topnieie. *Manus Idoli aurea liquefacta eſt.* Vderzy piorun grzechu w ſerce, aż pioruny potępienia, upały piekielne na wieki Znośić potrzeba az potrzeba poki Bog Bogiem topniec. a nie ſtopniec wpozarach. *Væ genti peccatrici* .. *Diſcedite maledicti in ignem æternum.* W Częſtochowie na Jaſney Gorze uderzył piorun, kilka tabliczek na Ołtarzu ztopił, do Choru wpadſzy nikogo nie zabił, tylko na ręku krzyzyki, y gwiazdki iakies nie ktorym oſobom wyraził. Ogniſte pioruny lubo bez krzyzyka Niebywaią, przecię iednak y gwiazdy, y Niebo z ſobą nioſą. A piorun grzechu w kogo Uderzy, zginął. *Et adhuc puſillum & non erit peccator.*

Skłaniamy głowy naſze, pod ręce waſze *Nowo-Kapłanſkie*, ściſkaycie głowy te, ażeby za łaſką Boſką oprz ſtępſtwie Boga nie myslily, a zeby ſtraſznych piorunow grzechu na duſzę nieſprowadzały. *Vt nobis id fiat quo ad animam & Corpus ſalutare.* A my w zaięmnie z Xięzną Polſką Święta, Z Franciſzkiem pokornym te ręce waſze Kapłanſkie, poſwięcone, przez pierwſzą wnich bytnoſc Boga naſzego w ciele, pod przypadkami chleba naboznie całuiemy. *Veſtras manus expetimus ad oſculum cum Sanctis, ut mereamur Sanctorum favorem.*

Juz kończąc, rekommuduię wam tez trzywdar oſoby moiey; pamietaycię, złaſki ſwoiey na mnie przy pierwſzey ofierze Pańſkiey. ſupplikuię. Pierwſza. pamietaycie Zem ieſt Zakonnym waſzym Bratem. *Frater enim & Caro veſtra ſum.* Druga, pamiętaycie Zem ieſt Profeſſorem y nauczycielem waſzym, *á beneficium beneficti* umieycie przed Bogiem rependere, bo od Pana Boga. *beneficia plura recipit qui ſcit reddere.* Trzecia, y oſtatnia, á ta nayprawdziwſza, pamiętaycie zem Grzeſznik, lękaiący ſię ſądow Boſkich:

Multa miſer timeo, quia feci multa protervus á pamiętaiąc, kommunikuycie mi w zyciu waſzych świątobliwych modlitw, a Ja za to *memento*, w zaiemnie wąm y zawſze zyczyc będę ad Aras, y tu z Ambony zycze błogoſławienſtwa Boſkiego na wieki. W Jmię Oyca y Syna y Ducha Swiętego.

Amen.

